

N:o 14.

Ank. till Riksd. Kansli d. 24 Mars 1871, kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Femte Hufvudtitel.

(1:sta U. A.)

För Femte Hufvudtiteln, innefattande anslagen till Sjöförsvarsdepartementet, finnas, enligt nu gällande Riks-stat, till årliga utgifter anvisade nedannämnda belopp, nemligen:

penningar	R:dr 4,006,484: 91.
indelta räntor och ersättning för indragna räntor,	
förslagsvis beräknade till	» 81,422: 79.
oindelt spanmål, 59,663 kubikfot, förslagsvis beräk-	
nade å 2 R:dr 10 öre kubikfoten till	» 125,292: 30.

tillhopa R:dr 4,213,200: —

Uti den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, med hänvisande till ett den nådiga Propositionen bilagdt statsråds-protokoll öfver Sjöförsvars-ärenden den 9 sistlidne Januari, fäst at Riksdagens uppmärksamhet å angelägenheten af de i Departementschefens deri intagna yttrande angifna åtgärder till förenkling i förvaltningen och redogörelsen vid sjövapnets stationer. De ifrågasatta förändringarne, hvilka afsågo att sammanföra de å varfven spridda verkstäderna och embetslokalerna samt förändra sättet för utgörande af handräcknings-, arbets- och bevakningstjensten å stationerna, hade beräknats kunna, utan särskildt anslag, med iakttagande af sträng sparsamhet, genomföras under loppet af några år, derest besparade tillgångar å hufvudtitelns anslag ställdes till Kongl. Maj:ts förfogande, att,

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 4 Saml. 1 Afd. 7 Häft.

i mån af behof, för ändamålet användas. Med afseende härå hade förändrade bestämmelser i fråga om en del af anslagen och besparingarnes användande funnits vara erforderliga i enlighet med hvad de i den nådiga Propositionen gjorda förslag utvisade.

Enligt hvad åberopade statsråds-protokoll gifver vid handen, hade vid ärendets föredragning Chefen för Sjöförsvars-departementet, bland annat, anført, hurusom den af Kongl. Maj:t i nådigt Bref den 30 Oktober 1866 för behandling af frågan om förändrad organisation af sjöförsvarets ekonomiska förvaltning m. m. förordnade komité, hvilken, i sitt numera till trycket befordrade betänkande, jemväl framställt förslag till ombildning af Förvaltningen af sjöärendena, derom, enligt nådigt beslut, särskild Proposition komme att till Riksdagen afgifvas, äfven framhållit behovet af åtskilliga förändringar i berörda hänseenden, hvilkas genomförande Departementschefen ansåge vara af stor vikt. Af dessa förändringar, till hvilka fullständigt utarbetad plan ännu icke kunnat för Kongl. Maj:t framläggas, framhöll Departementschefen förslaget om sammanförande af de å varfven spridda verkstäderna och enbetslokalerna, en åtgärd, som utgjorde ett oeftergiftigt villkor för att i någon högre grad kunna förenkla redovisningen och undvika det förspillande af arbetskrafter, som under nu rådande förhållanden icke kunde förhindras. En annan ändamålsenlig åtgärd vore den af samma komité föreslagna, att båtsmän ej längre skulle användas till en del handräkningsarbeten, såsom till vedsågning och renhållning utom varfven, till stuguvakter och eldare i kanslier och kontor, drängar å sjukbus, proviantmagasin och bageri med mera dylikt, utan dessa arbeten förrättas af särskildt antagna drängar; äfvensom att bevakningen å stationerna, hvilken nu bestredes af s. k. nattvakare, uttagna bland båtsmännen, skulle öfverlätas åt en särskild poliskorps. I händelse den af Kongl. Maj:t beslutade framställning till Riksdagen om öfverflyttning till landtförsvaret af vissa båtsmansnumner vunne bifall, skulle derjemte den båtsmanskommendering, som dagligen användes till arbeten å varfven, ej obetydligt minskas och komme att, i mån af behof, ersättas genom enskilda arbetare.

Verkställigheten af dessa förändringar, om än ledande till framtida besparingar, komme dock att medföra kostnader, till hvilkas betäckande medel ej utan Riksdagens medgifvande funnos att tillgå. Med afseende å den vikt, den borde tilläggas, hade väl varit önskvärdt, att särskildt anslag för ändamålet anvisats, i hvilket fall arbetena kunnat med större skyndsamhet fullbordas. Beräkning öfver kostnaderna för desamma, af hvilka en del vore beroende af det sätt, hvarpå frågan om Förvaltningens af sjöärendena ombildning komme att slutligen afgöras,

hade väl ej med fullständig noggrannhet kunnat verkställas; men Departementschefen hyste förhoppning, att de skulle, med iakttagande af sträng sparsamhet, kunna under loppet af några år genomföras med de tillgångar, som redan voro eller under denna tid kunde å en del anslag blifva besparade. Aflöningen till de drängar, hvilka å sjukhus, bageri m. fl. ställen kunde komma att ersätta båtsmän, skulle utgå närmast af de besparingar, som vunnes genom minskad kostnad för uppfordring af båtsmän, äfvensom utaf afgifter för vakanta båtsmansnummer, derest det förslag i sådant afseende, Departementschefen, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af komiteén för lindring i båtsmanshållet framställda, vore betänkt att till Kongl. Maj:ts pröfning hemställa, vunde bifall. Kostnaden för uppfordrade båtsmän utginge dock af flera särskilda anslag, såsom af anslagen till aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer, båtsmännens förseende med kojor och täcken, båtsmännens beklädnad, gemenskapens vid sjöförsvaret naturaunderhåll m. fl.; och Departementschefen hade derföre funnit sig böra föreslå sådana förändrade bestämmelser i afseende å en del anslag å Hufvudtiteln att, i händelse de antydda förändringarne skulle vinna nådigt bifall, behållningarne å anslagen kunde af Kongl. Maj:t för ändamålet användas. Möjligen uppstående behållningar å anslag, hvilkas natur ej lämpligen kunde förändras, ansågos jemväl komma att för dessa arbeten behöfva tagas i anspråk; i hvilket fall Departementschefen vid tiden för nästa statsreglering, sedan kostnaderna kunnat med större noggrannhet bestämmas, blefve i tillfälle att göra hemställan om de öfverflyttningar af dylika behållningar, hvilka af omständigheterna kunde påkallas.

Äfven aflöningsstaterna vid stationerna borde undergå förändringar i sammanhang med den olika fördelning af göromålen emellan tjänstemännen och den inskränkning i deras antal, som af förvaltningens och redogörelseverkets förenkling blefve en följd. De besparingar i förvaltningskostnaden, som, enligt förslagsvis uppgjorda beräkningar, derigenom komme att uppstå, blefve dock i allmänhet först efter kortare eller längre tid tillgängliga, i mån af afgang bland tjänstemännen, utaf hvilka största antalet innehade befattning å ordinarie stat; men då behållningar å en och annan stat tidigare kunde påräknas, såsom t. ex. å arfvodesstaten, syntes dock äfven ifrågavarande reglering kunna genomföras utan särskildt anslag, derest till Kongl. Maj:ts förfogande under öfvergångstiden ställdes alla de genom afgang bland tjänstemännen å vissa aflöningsstater uppkommande tillgångar. Skulle afgången bland tjänstemännen ske hastigare än Departementschefen antagit och derigenom tillgångar uppstå till högre belopp, än som åtginge till aflönande

af tjenstemännen enligt de nya stater, som kunde varda bestämda, behöfde detta öfverskott anlitas till påskyndande af arbetena för centralisering af varfslokalerna och för öfriga här ofvan angifna förändringar, för hvilka alla de tillgångar, som ej voro för andra ändamål oundgängligen nödvändiga, måste tagas i anspråk, derest de skulle utan särskildt anslag kunna utföras.

Då Utskottet nu går att yttra sig i afseende på de under förevarande Hufvudtitel ifrågasatta förändringar, har Utskottet ansett sig böra följa den uppställning, som i den nådiga Propositionen finnes iakttagen.

Kansli-expeditionen.

*Ang. förening
af Expedi-
tions- och Pro-
tokollssekre-
terare-tjenste-
na.*

1:o. Härvid har Kongl. Maj:t föreslagit, att Expeditions- och Protokollssekreterare-tjensterna, vid nuvarande innehafvarnes afgång, måtte förenas och bestridas af en Expeditionsssekreterare med lön af 5,000 R:dr.

Då en förening af de ifrågavarande tjensterna, genom hvilken åtgärd Kansli-expeditionens anslag kommer att minskas med 3,000 R:dr, af Kongl. Maj:t funnits möjlig och ändamålsenlig, tillstyrker Utskottet, att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må af Riksdagen bifallas.

*Angående
löneförhöjning
åt en vakt-
mästare.*

2:o. För den vid expeditionen anställde vaktmästare har Kongl. Maj:t äskat löneförhöjning med 100 R:dr; men i öfverensstämmelse med hvad Utskottet uti 3:dje punkten af Utlåtandet N:o 11, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens Andra Hufvudtitel, i en likartad fråga föreslagit, föranlättes Utskottet hemställa,

att den af Kongl. Maj:t begärda löneförhöjning för en vaktmästare vid Sjöförsvars-departementets kansli-expedition icke må af Riksdagen beviljas.

Kommando-expeditionen.

*Angående
löneförhöjning
åt en vakt-
mästare.*

3:o. Jemväl för vaktmästaren vid denna expedition har Kongl. Maj:t äskat löneförhöjning med 100 R:dr; hemställande Utskottet, i öfverensstämmelse med hvad i nästföregående punkt är vordet yttradt, att den af Kongl. Maj:t föreslagna löneförhöjning åt en vaktmästare vid Sjöförsvars-departementets kommando-expedition icke må af Riksdagen beviljas.

Skrifmaterialier och expenser, ved, m. m.*(Kansli-expeditionen och Förvaltningen af sjö-ärendena.)*

4:o. Enär det synts lämpligt att expensanslagen till departementets båda expeditioner blefvo under samma titel upptagna har Kongl. Maj:t föreslagit, att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. för kommando-expeditionen, hvilket i Riks-staten för 1871 är sammanfördt med enahanda anslag för Förvaltningen af sjö-ärendena i en gemensam summa af 5,000 R:dr, måtte sammanföras med expensanslaget till kansli-expeditionen och följaktligen 1,000 R:dr dit öfverflyttas från Förvaltningens af sjö-ärendena expensmedel, hvarigenom anslaget till de båda expeditionerna skulle, under benämning *skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. för departementets kansli- och kommando-expeditioner*, uppföras till ett med 1,000 R:dr förhöjdt belopp, och hela anslaget erhålla natur af förslagsanslag, såsom förhållandet nu är med anslaget till kansli-expeditionen, samt *skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. för Förvaltningen af sjö-ärendena* uppföras med nedsatt belopp af 4,000 R:dr; hemställande Utskottet,

Angående sammanförande af kansli- och kommando-expeditionernas expensmedelsanslag.

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Förvaltningen af sjöärendena.

5:o. Från Riksdagens begge Kamrar har till Stats-Utskottets behandling blifvit remitterad Kongl. Maj:ts under den 26 sistlidne Januari till Riksdagen aflättna nådiga Proposition angående ombildning af Förvaltningen af sjöärendena.

Angående ombildning af Förvaltningen af sjö-ärendena.

Utaf denna nådiga Proposition (införd under N:o 12 i 1:sta samlingen 1:sta afdelningen af Bihanget till Riksdagens protokoll) inhemtas, att, sedan Kongl. Maj:t i nådigt Bref den 30 Oktober 1866 uppdragit åt komiterade att, efter förberedande undersökningar, utarbета och i underdånighet afgifva betänkande och förslag, bland annat, om och till hvilken del de sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse tillhörande förvaltningsbestyr borde till stationsbefälhafvarne öfverflyttas samt hvilka förändringar i öfverstyrelsens organisation deraf kunde föranledas; så hade komiterade den 15 Juni 1868 afgifvit underdånigt betänkande, öfver hvilket Förvaltningen af sjöärendena, efter det stationsbefälhafvarne blifvit hörde, inkommit med utlåtande.

De till detta ärende hörande handlingar hade Kongl. Maj:t, i hvad de innefattade redogörelse för de olika åsigtorna i fråga om Förvaltningens af sjöärendena ombildning, i nåder låtit sig föredragas, dervid jemväl till pröfning förekommit af Chefen för Sjöförsvars-departementet i berörda hänseende framställt förslag, för hvilket funnes redogjort i det den nådiga Propositionen bifogade statsråds-protokoll;

Och enär Kongl. Maj:t funnit detta förslag innefatta grunder för en förvaltning af sjöförsvarets ekonomiska angelägenheter, hvilken, lämpad efter nuvarade förhållanden, motsvarade behofvet af trygghet för ärendenas noggranna behandling i förening med kraft och skyndsamhet vid verkställigheten af fattade beslut,

har Kongl. Maj:t nu äskat Riksdagens medgifvande, att Förvaltningen af sjöärendena måtte ombildas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de grunder, hvilka sålunda blifvit af Chefen för Sjöförsvars-departementet framställda; äfvensom att, i sådan händelse, det för Förvaltningen af sjöärendena på Riks-stat uppförda anslag måtte för den nya förvaltningen användas, intill dess definitiv stat kunde i sådant afseende varda i behörig ordning fastställd.

Beträffande organisationen af denna nya förvaltning⁶ inhemtas af åberopade statsråds-protokoll, att, då behofvet af en centralförvaltningsmyndighet framför allt betingades af nödvändigheten utaf sammanhållning af och kontrollen å de ekonomiska och administrativa ärendenas handläggning vid sjövapnets båda stationer, skulle ej mindre militäriskt tekniska frågor, hvilka lämpligen kunde af byråer behandlas, utan äfven lots- och fyrväsendet från det nya embetsverket skiljas. Lotsverket skulle stå under förvaltning af en omedelbart under Sjöförsvars-departementet lydande chef.

Chefen för den föreslagna förvaltningen, hvilket embetsverk⁷ borde benämnas *Marinförvaltningen*, skulle i alla förekommande ärenden, med undantag endast af frågor om vissa befordringar, hafva beslutanderätt, likasom han ock ensam vore ansvarig såväl för arbetets gång inom Förvaltningen som för vidtagna åtgärder och fattade beslut. Utom chefen, som borde vara militär, skulle Marinförvaltningen utgöras af tvänne ordinarie ledamöter, nemligen en militär med hänsyn till de ekonomiska ärenden, som fordra militärisk insigt, samt en civil ledamot för alla rent civila ärendens behandling. Härjemte skulle öfverdirektören för Mariningeniörstaten inträda såsom tillfällig ledamot vid behandlingen af de ärenden, som tillhörde hans verksamhet. Militäriskt-tekniska frågor skulle direkt från stationsbefälhafvarne ingå till Kongl. Maj:t, och det biträde vid desamma handläggning, hvaraf Departementschefen kunde,

utöfver det af stationernas reglements-komitéeer i dylika frågor lemnade, vara i behof, skulle meddelas af en militäriskt-teknisk byrå, bestående af chefen i Marinförvaltningen, militärledamoten och öfverdirektören vid Marin-ingeniörstaten, biträdde, då så för en eller annan frågas bedömande kunde erfordras, af tillfälligt tillkallade sakkunniga personer. Derigenom erfordrades ej särskild personal för denna byrå.

Grunderna för Marinförvaltningens form och verksamhet äro i statsråds-protokollet på följande sätt angifna:

»Vården af och kontrollen å sjöförsvarets ekonomiska angelägenheter handhafves af en »Marinförvaltning», som omedelbart lyder under Sjöförsvars-departementet och hvars chef af Kongl. Maj:t utses bland sjövapnets flaggmän eller regementsofficerare.

Förvaltningen utgöres i öfrigt af

en af Kongl. Maj:t bland sjövapnets regementsofficerare förordnad ledamot;

och en civil ledamot, benämnd krigsråd.

Derjemte eger öfverdirektören för Marin-ingeniörstaten i förvaltningen säte och stämma såsom ledamot vid de tillfällen då der till handläggning förekomma ärenden, som afse marin-ingeniör-väsendet.

Vid förfall för chefen eller derest han begagnar medgifven tjänstledighet, handläggas ärendena af ledamöterna i förvaltningen. I händelse militärledamoten och krigsrådet vid de tillfällen, då ärendena af dem behandlas, ej äro om beslutet ense, gälle dens mening, till hvars föredragning ärendet hörer.

Till biträde vid förefallande göromål äro vid Marinförvaltningen anställde:

en sekreterare (tillika advokatfiskal);

en kamererare;

en krigskassör;

en af chefen för Sjöförsvars-departementet kommenderad officer, hvilken tjänstgör såsom bibliotekarie och såsom adjutant hos förvaltningen;

äfvensom af de öfrige tjänstemän aflöningsstaten utvisar.

Marinförvaltningen åligger, att:

uppbära och förvalta så väl de ordinarie anslagen till de till sjöförsvaret hörande verk och inrättningar, som de för sjöförsvaret beviljade extra anslag, samt utöfva kontroll öfver deras användande, äfvensom att årligen till Kongl. Maj:t afgifva berättelse om användande af alla sjöförsvarets tillgångar och deruti uppkomna besparingar och brister;

granska stationsbefälhafvarnes och chefsens för sjökrigsskolan stats-requisitionsförslag och desamma till Kongl. Maj:ts pröfning anmäla;

tillse, det fastställda stater ej öfverskridas och att medel och persedlar rätteligen användas samt disponera anslagen till durch-marsch-, rese- och traktamentskostnader etc.;

i enlighet med gällande bestämmelser anskaffa de för sjöförsvaret och dithörande inrättningar erforderliga förnödenheter, och i stadgad ordning försälja oanvändbara eller kasserade fartyg och sådana kasserade förråds- och andra effekter, hvilkas värde öfverstiger visst af Kongl. Maj:t bestämdt belopp;

uppsätta arrendekontrakt för sådana sjöförsvaret tillhörande fastigheter, lägenheter och inrättningar, som med Kongl. Maj:ts nådiga tillstånd få till privata personer upplåtas;

utarbета ekonomiska reglementen och föreskrifter rörande sjövapnet, äfvensom afgifva de utlåtanden, utredningar och uppgifter rörande sjöförsvarets ekonomi, hvilka kunna af Kongl. Maj:t eller chefen för Sjöförsvars-departementet infordras;

till pröfning upptaga de besvär öfver stationsbefälhafvarnes och andra myndigheters i ekonomiska ärenden afgifna resolutioner, som enligt gällande föreskrifter bort af Förvaltningen af sjöärendena upptagas.

Chefen, den militäre ledamoten i Förvaltningen och öfverdirektören för Marin-ingenjörstaten, förstärkta, der chefen för Sjöförsvarsdepartementet så finner nödigt, med en eller flere af den sistnämnde tillkallade personer, sammanträda, så ofta påfordras, till en militärisk-teknisk byrå, som har till åliggande att yttra sig öfver de militärisk-tekniska frågor, hvilka af Departementschefen till byrån hänskjutas, samt jemväl i öfrigt gå bemälde chef tillhanda med biträde i värden och utvecklingen af rikets sjöförsvär, enligt de närmare bestämmelser, som Departementschefen eger att i särskild instruktion meddela.

Krigsrådet, kamereraren och sekreteraren tillsättas af Kongl. Maj:t, men såväl krigskassören som öfrige civile tjenstemän och vaktbetjente antagas af Marinförvaltningen.

Alla i Marinförvaltningen förekommande mål skola efter deras natur emellan ledamöterna till föredragning fördelas. Beslutanderätten i desamma tillkommer dock chefen allena, med de undantag här nedan upptagas. Är någon af ledamöterna från beslutet skiljaktig, eger han låta sådant till protokollet anteckna. Der sådan anteckning icke skett, anses ledamot hafva i chefsens beslut instämt.

Efter de flesta rösterna skola deremot följande frågor afgöras:
under-

underdåniga förslag till befordringar till kamererare och sekreterare;

tillsättning af tjänster och meddelande af afsked;

antagande och entledigande af e. o. tjenstemän och vaktbetjente;

tjenstledighet under längre tid än två månader och förordnande af vikarie under sådan tjenstledighet för tjenstemän, som af Marinförvaltningen antagas.

Chefen för Marinförvaltningen är Kongl. Maj:t ansvarig för ärendenas jemna gång och skall följaktligen tillse, att en hvar af Marinförvaltningens ledamöter och tjenstemän sina skyldigheter fullgör.

Honom åligger derjemte att, vid inträffad ledighet af ledamot i Marinförvaltningen, sådant hos Kongl. Maj:t anmäla samt dervid, i fråga om krigsrådsembetet, tillika föreslå lämplig person till embetets återbesättande».

Ett statsråds-protokollet bilagdt förslag till aflöning åt tjenstemännen i Marinförvaltningen upptager en slutsumma af 26,450 R:dr eller 8,800 R:dr mindre än den för Förvaltningen af sjö-ärendena uppförda aflöningssumma.

Innan Utskottet yttrar sig i afseende på det af Kongl. Maj:t sålunda framställda förslag, anser sig Utskottet böra i korthet redogöra för de af såväl förbemälda komiterade, som Förvaltningen af sjö-ärendena i ämnet afgifna utlåtanden och förslag.

De *trenne komitéledamöter*, hvilka i denna fråga ansetts utgöra komitéens pluralitet, hafva funnit denför medlande ställning, hvilken sjöförsvarets nuvarande ekonomiska öfverstyrelse, Förvaltningen af sjö-ärendena, innehar emellan Kongl. Maj:t, såsom sjövapnets högsta styrelse, och stationsbefälhafvarne, såsom de verkställande myndigheterna, om ock varande långt ifrån skadlig, ja i många fall icke utan nytta, dock ingalunda medföra så stora fördelar, att derigenom uppvägdas de olägenheter, hvilka, såsom en naturlig följd af omgången, uppkomme, oafsedt förvaltningskostnaden, hvilken kunde icke oväsentligt nedsättas, i händelse ärendenas behandling förenklades, hvadan komiterade funnit Förvaltningen af sjö-ärendena kunna upphöra och de ärenden, i hvilka någon själfständig afgöranderätt varit detta embetsverk tilldelad, öfverlemnas till stationsbefälhafvarne, samt endast i några få undantagsfall förbehållas Kongl. Maj:t, hvilka fall för öfrigt inskränkte sig till endast

sådana, der Förvaltningen antingen bort hänskjuta frågan till Kongl. Maj:t eller ock för dess afgörande inhemta nådigt bemyndigande. Med hänseende till såväl den omständigheten, att hvardera af sjövapnets hufvudafdelningar, ehuru i många fall, såsom artilleri, beklädnad, fartygs- och maskinbyggnad m. m., egande med hvarandra ett nära samband, det oaktadt måste, hvad verkställighetsåtgärder vidkomme, lyda under särskilda chefer, som ock till den oberäkneliga fördel, hvilken kunde uppkomma deraf, att chefen för Sjöförsvars-departementet, såsom högste ledaren, näst Kongl. Maj:t, af departementets angelägenheter, till sin disposition, utan all omgång, erhöle all den sakkännedom, som det makt-påliggande embetet kräfde, hafva komiterade ansett, att, då Förvaltningen af sjö-ärendena upphörde, kunde i dess ställe inom Sjöförsvars-departementet inrättas byråer, inom sig egande den nu hos Förvaltningen befintliga sakkännedom, hvilka, i likhet med hvad nu genom Förvaltningen egde rum, kunde sammanhålla den inom de olika afdelningarne sig utvecklande verksamheten, utan att dock, trädande gällande grundlag för nära, på annat sätt ingripa i denna verksamhet, än genom att meddela upplysningar för ärendenas föredragning inför Kongl. Maj:t. Till vinnande af detta mål hafva komiterade föreslagit inrättande af en militärbyrå, en ingenjörbyrå samt en ekonomisk och räkenskapsbyrå. Beträffande åter lots- och sjökarteverken, hafva komiterade trott åt chefen för lotsverket, under hvilket räddningsväsendet ansetts kunna lyda, böra uppdragas enahanda befattning i afseende å verkställighetsåtgärder, som nu tillhör stationsbefälhafvarne i afseende å dem underlydande institutioner, hvaraf följden måste blifva, att denne chefs verksamhet erhöle en motsvarande sjelfständighet öfverflyttad från det upphörda förvaltningsverket. Sjökarteverket åter hafva komiterade föreslagit att lyda under lotsdirektören, men tillika funnit många skäl tala för dess förening med skärgårdsartilleriet, enär kontorets belägenhet i Stockholm, dess jemförelsevis ringa omfattning samt den omständigheten, att de personer, som sysselsättas med sjökartläggning, tillhöra skärgårdsartilleriet, ovedersägligt talade för lämpligheten af en närmare anslutning mellan sjökartekontoret och skärgårdsartilleriet, hvadan komiterade velat antyda, att äfven på detta sätt sjökarteverkets ställning skulle kunna ordnas; dock borde, i hvilketdera fallet som helst, chefen för sjökarteverket i tekniskt hänseende lyda omedelbart under Kongl. Maj:t. Dessa båda verk hafva komiterade funnit sig icke kunna föreslå att inrättas såsom byråer under Sjöförsvars-departementet, emedan i sådant fall byråcheferne, i likhet med cheferne för de öfriga byråerna, icke skulle ega beslutanderätt, utan denna antingen komma att tillhöra Kongl.

Maj:t, som då skulle öfverhopas med behandlingen af en mängd underordnade frågor, eller ock särskildt uppdragas åt föredraganden för sjöförsvärenden, hvilket icke vore förenligt med bestämmelserna i nu gällande grundlagar. Lots- och sjökarteverkens räknenskapsväsende skulle öfvertagas af Sjöförsvärs-departementets ekonomiska byrå, med någon tillökning i dess personal utöfver hvad som vore behöfligt i dess egenkap af departementetsbyrå.

I fråga om de föreslagna byråernas verksamhet och sammansättning hafva komiterade gjort följande framställningar:

1:o. *Byrån för militärenden*, hvars chef skulle vara en utaf Kongl. Maj:t förordnad officer utaf flottan eller skärgårdsartilleriet, skulle hafva att handlägga frågor rörande armering och tackling af flottans eller skärgårdsartilleriets fartyg, bestyckning å sjöfästningarne samt uppgörande af ritningar och förslag i dessa ämnen; fartygens utrustning i allt hvad som icke rörde det ekonomiska; sjötrupperns beklädnad, beväring och ammunition; utarbetande eller förändring af militär-reglementen samt föreskrifter rörande militärtjensten till sjös och sjöaflöningen; militärundervisningsverken för sjövapnet, m. m. Till byråchefens biträde skulle, på hans förslag, af Chefen för Sjöförsvärs-departementet kommitteras en officer af flottan eller skärgårdsartilleriet.

2:o. *Byrån för ingenjörärenden*, med öfverdirektören vid marin-ingenjörstaten till chef, skulle handlägga frågor rörande ny- och ombyggnad samt reparation af sjövapnets fartyg och annan flytande materiel, byggnader, kajer, broar, dockor, verkstäder m. m. Öfverdirektören skulle ega, till biträde vid förefallande göromål, inom byrån i mån af behof använda en eller tvänne utaf de å marin-ingenjörstatens aflöningsstat uppförde ritare

3:o. *Byrån för ekonomiska och räknenskapsärenden*, hvars chef skulle utnämnas af Kongl. Maj:t uppå underdånigt förslag af Chefen för Sjöförsvärs-departementet, skulle hafva att handlägga frågor rörande redovisningen för Femte Hufvudtitelns inkomster och utgifter samt anslagsfrågor, äfvensom frågor rörande båtsmanshållet, aflönings- och pensionsväsendet vid sjövapnet samt uppgörandet årligen af förslag i alfabetisk ordning öfver hufvudsakliga förrådsbehållningarne vid stationerna. Anslagen till lots-, båk-, fyrings-, lifräddnings- och sjökarte-väsendet skulle tillhöra denna byrå, hvari, till chefens biträde, skulle anställas en bokhållare, en revisor, en kassör och en kammarsskrifvare.

Samtliga byråcheferne skulle hafva till åliggande att antingen hvar för sig eller gemensamt, efter ämnets föranledande, afgifva yttrande uti och till föredragning bereda de ärenden, hvarom de utaf chefen för

Sjöförsvars-departementet erhöle uppdrag, med rättighet för dem att af vederbörande omedelbart infordra för detta ändamål erforderliga upplysningar.

Vid Sjöförsvars-departementet borde för öfrigt bildas ett *bibliotek* genom sammanföring af nu befintliga boksamlingar vid departementets kommando-expedition samt hos Förvaltningen af sjöärendena, konstruktions-, lots- och sjökartekontoren, hvilket bibliotek skulle underhållas och utvidgas i mån af behof och tillgång på departementets expensanslag. Såsom bibliotekarie skulle af Chefen för Sjöförsvars-departementet kommenderas en officer af sjövapnet, hvilken borde hålla inventarium öfver biblioteket.

Trenne bland komitéens^{res} ledamöter, ehuru instämmande under vissa vilkor i pluralitetens förslag om Förvaltningens af sjöärendena upphörande och inrättande i dess ställe af en militär-, en ingenjör- och en räkenskaps-byrå, hafva dock förklarat sig icke kunna dela denna pluralitets åsigter i afseende på lotsverkets, sjökartekontorets och ekonomiska kontorets styrelse och åligganden, utan hafva, efter en öfversigt af sjövapnets styrelseverk i äldre och nyare tider samt de förändringar i denna styrelse, som tid efter annan blifvit ifrågasatta, framställt ett förslag till inrättande af en blott ekonomisk styrelse, med fränskiljande af allt som icke är af ekonomisk natur. Det militära och tekniska, som nu tillhör Förvaltningen, skulle behandlas i särskilda, under Chefen för Sjöförsvars-departementet direkte lydande kontor, afdelningar eller byråer, och de militära ärenden, som icke tillhöra kommando-expeditionens handläggning, skulle från stationerna ingå direkte till departementschefen samt öfverlemnas till beredning af det kontor, till hvilket de hörde. Under departementschefens inseende skulle således finnas ett *militärkontor*, som hade att behandla frågor om vapen, tackling, rustning m. m.; ett *ingenjörkontor*, som skulle handlägga frågor om fartygscerter, ångmaskiner, fartygs- och husbyggnad m. m.; ett *lotskontor* för alla ärenden, som röra lots- och fyringsväsendet, samt ett *sjökartekontor*, med verksamhet i allt hvad som rör sjömätningar och sjökarteverket. Dessa kontor skulle hafva hvar sin chef, som för sina göromål ansvarade inför Chefen för Sjöförsvars-departementet. Dessutom skulle den ekonomiska delen af sjöförsvarsförvaltningen handläggas af ett särskildt kontor, kalladt *generalintendents-kontoret*, samt ett för alla kontoren gemensamt marinbibliotek tillvägabringas, antingen under en dertill särskildt kommenderad persons tillsyn eller i sammanhang med något af kontoren.

Pluralitetens förslag, att till räkenskapsbyråns åligganden skulle höra behandlingen af frågor, tillhörande båtsmanshållet och pensions-

väsendet, samt uppgörandet af förslag i alfabetisk ordning öfver de hufvudsakliga förrådsbehållningarna vid stationerna, hafva reservanterne afstyrkt, enär frågan om båtsmanshållet enligt sin natur tillhörde stationerna, der den speciela kontrollen öfver manskapet hålles; frågor om pensionsväsendet aldrig kunde komma att tillhöra annan myndighet än direktionen öfver Amiralitets-krigsmanskassan; samt förteckningarna öfver förrådsbehållningarna uppgjordes vid stationerna och icke kunde upprättas i räkenskapsbyrån, som om dem icke hade annan kännedom än från stationerna kunde vinnas.

En komitéledamot har icke delat pluralitetens åsigt, att det för närvarande vore lämpligt att indraga Förvaltningen af sjö-ärendena, eller att någon fördel skulle vinnas genom att uthyta detta embetsverk mot byråer under Chefen för Sjöförsvars-departementet samt förflytta den afgöranderätt, som i tekniska och ekonomiska frågor nu tillkommer Förvaltningen, dels till Kongl. Maj:t och dels till stationsbefälhafvarne, jemte det lotsverket skulle göras till ett sjelfständigt embetsverk. Sjöförsvars-departementet förestodes nu af en person, som icke förut tillhört sjövapnet och derföre kunde förutsättas vara främmande för en stor del af sjövapnets detaljer, hvilket förhållande måhända i ännu högre grad skulle komma att ega rum framdeles, i fall, till följd af materielens förminskning, landt- och sjöförsvaret komme att ställas under en och samma departementschef, hvilken, genom sin dubbla befattning, erhöile mindre tid att sätta sig in i sjövapnets många olikartade och egenomliga detaljer. Den nuvarande representationsformen med årliga riksdagar kunde jemväl möjligen komma att alstra mera rörlighet i åsikter, med åtföljande täta ministerombyten och med ombyte af minister möjligen äfven ombyte af expeditionschef. Under sådana förhållanden syntes det betänkligt att taga bort en ansvarig ekonomisk styrelse, som vid behandlingen af så väl tekniska som ekonomiska frågor kunde bevara en väl behöflig kontinuitet och hvars utredning af sådana ärenden, som skola i Stats-Rådet behandlas, tvifvelsutan vore af nytta icke allenast för den föredragande, utan äfven för Stats-Rådets öfriga ledamöter. Med Förvaltningens utbyte mot byråer afsåge man att tillvägabrunga större skyndsamhet i ärendenas afgörande, genom borttagande af den mellaninstans, hvilken Förvaltningen nu utgör; att undanröjda de band, som i vissa fall anses för närvarande utan egentlig nödvändighet inskränka stationsbefälhafvarnes myndighet, samt att åstadkomma besparing i statsutgifterna. Reservanten föreställde sig dock, att det åsyftade ändamålet skulle bättre vinnas derigenom, att alla sådana frågor, som icke kunde af Förvaltningen afgöras, och som enligt stationsbefälhaf-

varnes bepröfvande, icke heller der erforderade särskild utredning, finge gå från stationsbefälhafvarne direkte till Kongl. Maj:t, då det ankomme på departementschefen, om han funne nödigt, att före målets föredragning inhemta Förvaltningens tanke samt att lemna Förvaltningen del af beslutet, der sådant vore behöfligt för redovisningen eller för sammanhanget med öfriga frågor under detta embetsverks behandling; att Förvaltningen, med frångående af de nu brukliga, häfdvunna formerna vid uppsättning af skrivelser, finge ävägabringa all den förenkling, som funnes kunna ske, utan att rubba den reda och det sammanhang, ärendenas vikt fordrade; att stationsbefälhafvarne, i allt hvad som rörde den speciela förvaltningen och hushållningen vid stationerna, gjordes mera oberoende, samt att de finge, på sätt komitéen äfven föreslagit, tillsätta tjänster derstädes, hvilka nu tillsättas af Förvaltningen, bevilja afsked och tjänstledighet samt verkställa upphandlingar. Genom Förvaltningens bibehållande, med dessa förändringar, skulle följande väsendtliga fördelar vinnas, hvilka icke i lika hög grad kunde ernås genom inrättandet af särskilda byråer, nemligen: att ärendena blefve mera fullständigt utredda, då fleres förenade erfarenhet kunde tagas i anspråk; att en kollektiv själfständig myndighets beslut eller omdömen skulle lemna båda statsmakterna en säkrare borgen för en noggrann och ändamålsenlig användning af de till sjöförsvaret anvisade medel, samt att ombyte af personer inom styrelsen kunde ske utan menligt inflytande på den konsekvens i ärendenas behandling, förutom hvilken alltid kunde befaras misshushållning, oreda och stundom äfven orättvisa. Hvad åter beträffade den besparing, man genom Förvaltningens indragning ville åstadkomma, så befarade reservanten, att komitéens förhoppningar icke kunde realiseras på det sätt komitéen föreslagit. Måhända kunde antalet af Förvaltningens nuvarande tjänstemän minskas, i fall en del göromål flyttades från Förvaltningen till stationsbefälhafvarne samt derjemte de antydda förenklingarne i expeditionssättet egde rum; men deremot vore det tvifvelaktigt, om någon minskning i den sammanräknade personalen kunde blifva en följd af utbytet mot skilda byråer, jemte lotsverkets förvandling till särskildt embetsverk.

Förvaltningen af sjö-ärendena, som af anförda skäl funnit sig böra afstyrka allt afseende å det af komitéen framlagda förslag, har uti sitt i ämnet afgifna utlåtande vidare anført, hurusom en organisation, som afsåge Förvaltningens af sjö-ärendena ersättande medelst byråer inom Sjöförsvars-departementet, visserligen kunde tillvägabringas på ett mera tillfredsställande sätt, än som skett genom omförmälda förslag; men der-till erforderades i främsta rummet, att departementschefen erhöile samma

kontrolleringsrätt i afseende å hushållningen och anslagens användande vid stationerna samt lots- och sjökarteverken, äfvensom samma åliggande att vaka öfver den likformiga tillämpningen af de för sjövapnets särskilda afdelningar gemensamma föreskrifter, som nu tillhör Förvaltningen; vidare att departementschefen blefve försedd med tillräckligt antal biträden, på det han utan svårighet och tidsutdrägt måtte kunna vinna de upplysningar han funne sig behöfva; att byråcheferne gjordes fullt ansvarige för sina officiella yttranden och vore pliktige att afgifva dessa skriftligen, om departementschefen det fordrade; att det skulle bero icke ensamt af departementschefen, utan äfven af hvarje byråchef att tillvägabringa gemensamma öfverläggningar med några eller alla de öfriga byråcheferna, vid hvilka sammanträden protokoll skulle föras, om någon af de deri deltagande så önskade, på det öfverläggningen måtte fullständigt och ej blott till sitt resultat blifva känd, samt att hvarje byråchef vore berättigad att såväl från räkenskapsbyrån, som från stationerna, omedelbart begära och erhålla de upplysningar och uppgifter, han för något ärendes utredning funne erforderliga.

Undersådan förutsättning skulle Sjöförsvars-departementet utgöras af:

en *kansli-expedition*, inom hvilken expeditionschefen, protokollsekreteraren och kopisten skulle bibehålla sina nuvarande åligganden, men expeditionssekreteraren vara departementets juridiska ombud, med skyldighet tillika att afgifva yttrande i alla juridiska frågor, som till behandling inom departementet förekomma, och att biträda expeditionschefen vid handläggningen af inkommande besvärsmål, äfvensom för öfrigt med en tjänstgöring, som i instruktionen för Sjöförsvarsdepartementets kansli-expedition den 10 Juli 1840 är för expeditionssekreteraren föreskrifven; samt registratorn öfvertaga förvaltningens registratur, jemte kansliexpeditionens, och en särskild kanslist tillsättas, med de åligganden, som i sista punkten af § 5 i nyssberörda instruktion äro bestämda, samt med skyldighet tillika att föra protokollet såväl vid de sammanträden mellan byråcheferne, der sådant påkallades, som vid förefallande upphandlingsauktioner;

en *kommando-expedition* med samma åliggande som hittills;

en *militärbyrå*, bestående af tvåne utaf Kongl. Maj:t förordnade officerare, den ene tillhörande flottan och den andre skärgårdsartilleriet, såsom chefer för hvar sin afdelning af byrån, med den fördelning af göromålen dem emellan, som af departementschefen blefve bestämd, samt biträdde af en utaf departementschefen förordnad officer från någon af sjövapnets korpser eller stater, med de åligganden, som nu tillhöra adju-

tanten hos Förvaltningens chef, och med skyldighet tillika att hafva värden om departementets gemensamma bibliotek;

en *mariningeniörsbyrå* med öfverdirektören vid mariningeniörsstaten till chef jemte erforderliga ritare- och skrivvarebiträden;

en *byrå för lotsverkets ärenden*, till hvars handläggning äfven skulle höra frågor rörande räddningsväsendet vid rikets kuster, med lotsdirektören såsom chef, hvilken, på sätt en af Kongl. Maj:t utfärdad nådig instruktion komme att närmare bestämma, skulle dels inför departementschefen föredraga, dels sjelf ega att afgöra de ärenden rörande lots- och räddningsväsendet, som för närvarande föredragas inför Förvaltningen, och som skulle biträdas i tekniskt hänseende af fyringeniörskontoret, i räkenskapsfrågor af räkenskapsbyrån, i juridiska af expeditionsekreteraren inom kansliexpeditionen samt för skriftvexlingen i egenkap af chef för lots- och fyringsstaterna, utaf en sekreterare jemte erforderligt skrivvarebiträde;

en *sjökartebyrå*, med samma organisation och åligganden som nuvarande sjökartekontoret, hvars chef skulle inför departementschefen föredraga de ärenden, som röra sjökarteverket, och hvars räkenskaper skulle af räkenskapsbyrån handläggas; samt

en *räkenskapsbyrå* för handläggning af de frågor, som rörde hushållningen med och redovisningen för samtliga anslagen till föremål, hörande under Sjöförsvars-departementets inseende, med en expeditionsekreterare såsom byråchef, hvilken skulle inför departementschefen föredraga alla frågor rörande anslagen för sjövapnets stationer och redovisningen för dessa anslags användande, uppsätta de skrivelser, som af denna föredragning föranleddes, samt inbegära dithörande uppgifter och upplysningar. Öfriga denna byrå tillhörande ärenden skulle handläggas af en kamererare, en kassör, en kammarförvandt, en revisor, en bokhållare, en lotsbokhållare samt tvänne kammarskrifvare, den ene tillika materialförvaltare, allesammans med de tjensteåligganden, som i Förvaltningens arbetsordning voro för dessa tjenstemän föreskrifna, eller der antydda för lotsbokhållaren, hvilken befattning för närvarande ej finnes, men af Förvaltningen anmälts vara högst behöflig. Förvaltningen ansåge emellertid en sådan organisation icke lämplig, utom för den händelse, att åt departementschefen inrymdes samma rätt och pligt att kontrollera hushållningen och förvaltningen vid stationerna samt att vaka öfver en likformig tillämpning af för dem gemensamma föreskrifter, som nu tillhörde Förvaltningen af sjö-ärendena, ty det vore lika olämpligt, att sjelfkontrolleringsrätt skulle medgifvas stationerna, som att en mängd kontrollerings- och andra detaljtälgärder skulle göras till regeringsärenden,

den, hvilket, det ena så väl som det andra, skulle blifva en följd af det slags organisation, som af de trenne komitéledamöterna blifvit föreslagen.

Skulle åter en så utvidgad myndighet anses icke kunna grundlagsenligt tilläggas Chefen för Sjöförsvars-departementet, så måste, enligt Förvaltningens tanke, ett sjelfständigt embetsverk, med hufvudsakligen de rättigheter och skyldigheter, som för närvarande tillhöra Förvaltningen af sjöärendena, fortfarande finnas, och Förvaltningen instämde derföre uti det af en komitéledamot afgifna förslag, som afsåge Förvaltningens af sjöärendena bibehållande såsom ett fristående och sjelfständigt embetsverk, med några förenklingar i afseende å dess förhållande till stationerna samt i allmänhet i formelt hänseende. Förvaltningen ansåge i sådant hänseende det vara af vigt, att förhållandet mellan den ekonomiska öfverstyrelsen och stationerna ordnades så, att den förra måtte kunna verka kontrollerande och sammanhållande, utan att ingripa inom områden, som ej stode i omedelbart samband med denna kontrollerande och sammanhållande egenskap; att följaktligen Förvaltningen borde bibehålla oförminskad sin nuvarande rätt och pligt att vaka öfver hushållningen och förvaltningen vid stationerna samt öfver en likformig tillämpning af hithörande föreskrifter; men att sådana frågor, hvilka Förvaltningen icke egde befogenhet att afgöra, måtte af stationsbefälhafvarne kunna direkte underställas Kongl. Maj:ts nådiga bepröfvande, då det ankomme på Departementschefen, om han funne nödigt att före ärendets föredragning inhenta Förvaltningens yttrande; att den rättighet, som nu vore Förvaltningen tillagd att tillsätta åtskilliga tjänster vid stationerna och utfärda afsked från dessa tjänster samt bevilja tjänstledighet åt dervarande tjänstemän, borde öfverflyttas till stationsbefälhafvarne; att alla upphandlingar och försäljningar för härvarande stationsräkning borde ega rum vid stationen, samt att, när dylika ifrågakomma för Carlskrona station att försiggå indest auktions, en sådan väl borde anställas samtidigt härstädes och vid stationen, till förekommande af den förlust för staten, som sannolikt komme att i följd af bristande konkurrens uppstå, derest upphandlingen eller försäljningen skedde endast i Carlskrona; men att vid sådana tillfällen auktionen skulle för rättas inför härvarande stationsbefälhafvare, och protokollet genast efter auktionsförrättningen öfversändas till Carlskrona station, der alla leveranskontrakt komme att uppsättas, samt att vid öfriga upphandlingar för sistnämnda stations behof, dess befälhafvare skulle, derest han funne en sådan icke kunna ske i Carlskrona eller med mera fördel för kronan kunna verkställas härstädes, ega att derom anmoda härvarande stations-

befälhafvare, hvilken likaledes skulle kunna genom stationsbefälhafvaren i Carlskrona låta derstädes för härvarande stations behof upphandla sådana effekter, hvarå prisen funnits i allmänhet vara lägre i Carlskrona än i hufvudstaden.

Blefve förhållandet mellan Förvaltningen och stationerna på detta sätt ordnad, syntes all skälig klagan öfver någon af detta embetsverks myndighet föranledd onödig omgång eller obehörigt ingripande inom stationsbefälhafvarnes verkningskrets vara undanröjd.

I afseende å lotsdirektörens ställning till Förvaltningen syntes äfven några modifikationer böra ega rum, så att åt honom öfverlemnades att besluta rörande flera verkställighetsåtgärder, som nu skulle af honom föredragas inför Förvaltningen.

Hvad åter beträffade de förenklingar i formelt hänseende, som skulle kunna ega rum, för att befordra ärendenas skyndsamma handläggning inom Förvaltningen, så voro dessa dels af beskaffenhet att kunna tillvägabringas medelst lämpliga förändringar i den arbetsordning, hvilken, jemlikt gällande instruktion, Förvaltningen egde utfärda; dels stodo de i samband med regleringen af Förvaltningens personal, i afseende hvarå Förvaltningen vore betänkt på att till Kongl. Maj:t göra underdånig framställning, derest Förvaltningen såsom sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse komme att fortfara.

Vid jmförelse af Förvaltningen, sålunda ordnad, med den alternativt föreslagna byråorganisationen, ansåg sig Förvaltningen, med hänseende jemväl till de åsikter i afseende på förvaltningsverkens ordnande som senast vid Krigs-kollegii ombildning till en Arméförvaltning blifvit af representationen uttalade, böra underdånigst tillstyrka, att Förvaltningen af sjö-ärendena måtte bibehållas såsom ett fristående embetsverk för att, såsom hittills, utgöra sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse, med de förändringar, som ofvan blifvit antydda.

Ordföranden i Förvaltningen har i denna fråga varit af skiljaktig mening och tillstyrkt, att förenklingen och reorganisationen af sjöförsvarets öfverstyrelse måtte ske i öfverensstämmelse med följande grunder:

att Förvaltningen af sjö-ärendena skulle upphöra att vara riks-kollegium, och förvandlas till en byrå, ställd under departementschefen;

att denna byrå, med namn af sjöförsvarets militär- och räkenskapsbyrå, komme att bestå af en ordförande och trenne ledamöter jemte underordnade tjeustemän;

att ordförande och en ledamot skulle tagas ur sjöförsvarets högre militärgrader, samt att de båda öfriga ledamöterna skulle utgöras af

öfverdirektören vid marin-ingeniörstaten, samt en civil-person, med karakter af öfverkamrer;

att byråns egentliga uppgift blefve att biträda departementschefen i vården och utvecklingen af rikets sjöförsvär, samt att på eget ansvar verkställa och öfvervaka förvaltningen af alla till sjöförsväret anvisade medel;

att byrån borde uppmärksamt följa hvad som föreginge inom andra mariner, taga initiativ genom att uppgöra förslag med kostnadsberäkningar till behöfliga förändringar, nybyggnader och upphandlingar m. m. af rikets sjökrigsmateriel med tillhörande hus och byggnader, samt i form af P. M. till departementschefen inlemna dessa förslag;

att *Ordföranden*, som borde vara departementschefen personligt ansvarig för byråns åtgärder eller möjliga uraktlåtenhet, egde att fördela arbetet inom byrån och att afgöra alla beslut, hvilka i byråns namn tagas, dock de undantagna, som afsåge en direkt utbetalning, hvilka mål skulle beslutas gemensamt af ordföranden och civil-ledamoten. Äfven borde ordföranden föra ett diarium med register öfver alla byråns beslut, hvilka icke medförde skriftligt utlåtande, äfvensom öfver de skriftliga utlåtanden, han för sin del afgåfve;

att, då ett mål från departementschefen till byråns utlåtande öfverlemnades, borde ordföranden lemna detsamma åt den ledamot inom hvilkens område frågan låge, eller, om frågan vore af blandad natur, till tvänne eller alla ledamöterna; derefter med dem rådslå samt, om alla komma till en gemensam åsigt, uppsätta ett, i kort militärisk rapportstil hållet gemensamt utlåtande, som öfverlemnades till departementschefen; blefvo åsigterna skiljaktiga, borde ordföranden och de ledamöter, som ej förenade sig uti ett gemensamt utlåtande, uppsätta hvar sin P. M., tydligt tillkännagifvande deras egna åsikter, och borde af hvarje P. M. finnas tvänne exemplar, hvarterdera försedt med vederbörandes egenhändiga namnteckning; ena exemplaret lemnade ordföranden till departementschefen, det andra förvarades af byråns registrator samt antecknades uti hans registratur;

att sådana militäriska och tekniska frågor, som Förvaltningen af sjöärendena nu är berättigad att afgöra, beslutas af departementschefen;

att byrån, som skulle bevaka hushållningen och förvaltningen vid stationerna, samt tillse att anbefallda föreskrifter och författningar rätt tillämpades, borde bemyndigas att efter eget bestämmande från stationscheferna infordra förslag, rapporter och upplysningar angående stationens militära och ekonomiska förhållanden m. m.;

att de mål stationscheferna nu afgöra med besvärshänvisning till Förvaltningen af sjö-ärendena borde fortfarande af dem afgöras, men med besvärshänvisning till Kongl. Maj:t;

att emellan byrån och stationscheferna ansvaret för sjökrigsmaterielens duglighet borde så fördelas, att byrån till departementschefen anmälde behovet af alla nybyggnader samt större förbättringar, men stationscheferna skulle vidmakthålla hvad som funnes, dock med skyldighet att till byrån anmäla äfven nya arbeten, som, enligt deras förmenande, erfordras;

att byråns upphandlingar borde begränsas till fartyg, maskinerier, kanoner, vapen och ammunition samt ketteringar och ankare;

att alla öfriga upphandlingar borde verkställas af stationscheferna, hvilka det äfven tillkomme att utfärda leveranskontrakt samt att pröfva och afgöra ansökningar om anstånd med leveransers fullgörande, dock med skyldighet att till byrån anmäla hvarje beviljad anstånd;

att alla frågor rörande båtsmanshållet borde skiljas från byrån. och de af dessa frågor, som hittills behandlats gemensamt af Kammarkollegium och Förvaltningen af sjö-ärendena, afgöras ensamt af förstnämnda kollegium, och de öfriga fortfarande afgöras af stationscheferna, men med besvärshänvisning till Kongl. Maj:t, eller allmän domstol;

att alla frågor rörande skogsväsendet borde skiljas från byrån och öfvergå till Skogsstyrelsen;

att skeppsmätningsfrågor borde skiljas från byrån och behandlas ensamt af Kommers-kollegium, detta senare dock obetaget att från byrån begära upplysningar;

att byråns arbetsbiträden borde vara: ett *kansli*, bestående af 1 *sekreterare*, som äfven vore byråns och stationernas juridiska ombud, 1 *registrator*, som äfven vore protokollsförare och 1 *kanslist*; samt ett *kammarkontor* med 1 *kamrer*, 1 *bokhållare*, som tillika är revisor, och 1 *kammarskrifvare*;

att lotskontoret borde skiljas från byrån och blifva ett fristående kontor, som i tekniskt hänseende kontrollerades af departementschefen, men hvars räkenskaper lemnades direkte till Kammarrätten;

att lotskontoret borde ega, utom sina nuvarande tjänstemän, 1 *bokhållare*, hvarjemte dess *kanslist* äfven borde vara *registrator*;

att byråns juridiska biträde borde, mot särskildt arvode, tillika vara lotskontorets;

att räddningsväsendet borde förenas med lotskontoret;

att sjökartekontoret, som numera erhåller arbetspersonal samt fartyg med utredningar från skärgårdsartilleriet, borde skiljas från by-

rån och öfverflyttas till skärgårdsartilleriets station, samt dess räkenskaper ingå uti stationens; men i tekniskt hänseende och för bestämmandet af årets sjömätningar stå direkte under departementschefen;
att byrån borde hafva en *adjutant*, som tillika är bibliotekarie;
att byråns alla ritningar förvaras af ingeniör-ledamoten; samt
att till byråns upppassning borde bestås 1 *vaktmästare* och 1 *kammardräng*.

Reservanten ansåg att uti en i denna riktning ordnad byrå departementschefen egde ett biträde, som hvarken saknade sakkännedom eller mångsidighet för pröfning af frågorna, eller sjelfständighet att uttala sina åsikter. Derigenom att hvarje afgifvet utlåtande hade en man bakom ordet, egde departementschefen en säker borgen för, att hvarje fråga blefve efter bästa förmåga omsorgsfullt behandlad. Äfven vore byrån en borgen för, att kontinuitet i sakkännedom och rutin orubbadt bibehölles, hur ofta ombyte af departementschef än måtte ske. Derigenom att vid frågornas behandling icke någon ledamot behöfde göra sin åsigt beroende af en annans, och tidsödande jemkningsförsök sålunda undvekes, blefve ärendena icke blott grundligare utan ock skyndsammare behandlade. Om departementschefen, när han från byrån erhöile två eller tre skiljaktiga utlåtanden, blefve villrådlig, egde han, i brist på egen insigt, stationschefernas sakkännedom att anlita. Uti byråns utlåtande funne han dock alltid uttrycket af en klarare och mer utpräglad individuel åskådning af frågorna, än uti ett samfäldt utlåtande, mer eller mindre tillkommet genom kompromiss, och för hvilket ingen personlighet hvarken i moraliskt eller juridiskt hänseende stode till svars. Genom det närmare sambandet emellan departementschefen och byrån erhöile den förre en fullständigare och mer detaljerad öfversigt af sjöförsvarets hela ställning än hvad nu är fallet.

Den af Kongl. Maj:t nu föreslagna organisationen afser, på sätt ofvan är angifvet, att åt chefen i Marinförvaltningen uppdraga den makt och myndighet, som nu tillhör Förvaltningen af sjöärendena, med undantag af frågor utaf rent militärisk-teknisk beskaffenhet, hvilka skulle från stationsbefälhafvarne ingå direkte till Kongl. Maj:t. För dessa frågor behandling skulle bemälda chef jemte den militäre ledamoten i Förvaltningen och öfverdirektören för Marin-ingeniörstaten ingå såsom ledamöter i en särskild byrå, hvilken äfven i öfrigt skulle gå departementschefen tillhanda med biträde i vården och utvecklingen af rikets

sjöförsvaret. Redan den omständigheten, att den allena beslutande chefen i ett sjelfständigt embetsverk skulle, jemte personer, som i detta embetsverk böra honom biträda, ingå såsom ledamot i en af departementschefen direkt beroende byrå, synes Utskottet vara egnad att framkalla vissa betänkligheter. Oafsedt de formella svårigheter, som otvifvelaktigt lätteligen kunna af en sådan anordning uppstå, synes det Utskottet näppeligen kunna antagas, att hos den person, hvilken vore i besittning af den noggranna insigt och erfarenhet i sjöförsvarets under alla förhållanden invecklade ekonomii och mångartade förvaltningsbestyr, som vore för en chef i Marinförvaltningen af oundgängligt behof påkallad, jemväl skulle förefinnas den omfattande sakkännedom i militäriskt-tekniska ämnen, hvilken han måste besitta, om han uti den såsom rådgifvare åt departementschefen ställda byrå skall kunna intaga den fränstående ställning honom hör tillkomma. Dessutom skulle Marinförvaltningen uti alla dithörande frågor blifva, lika väl som Förvaltningen af sjöärendena, en mellaninstans emellan stationsbefälhafvarne och Kongl. Maj:t. Hufvudsakliga skilnaden komme att bestå deruti, att, under det i Förvaltningen af sjöärendena målen kollegialt behandlas och afgöras, beslutanderätten inom Marinförvaltningen skulle vara chefen ensam uppdragen. Om än fordringarne på personligt ansvar inom Förvaltningen må i vissa hänseenden vara berättigade, synes dock tillvaron af ett sådant ansvar ej böra i och för sig tilläggas den vikt, att detsamma ernående skulle utgöra det hufvudsakliga målet vid anordnande af en förvaltning för ärenden af den beskaffenhet, som i förevarande fall afses. Den säkerhet och trygghet i afseende på ärendenas författningsenliga behandling och den borgen för anslagens riktiga användning, som obestridligen är att förvänta af den mångsidigare pröfning af förekommande frågor, hvilken af den kollegiala styrelsen föränledes, måste uti en förvaltning, hvilken, såsom den ifrågavarande, inom sin verksamhetssfer sammanfattar en mängd olikartade detaljer, vara af alltför stor vikt, att utan väsendtliga fördelar öfvergifvas och några sådana fördelar synes det nu framlagda förslaget icke innebära. Om deremot inrättandet af en byråorganisation, hufvudsakligen så ordnad, som af Förvaltningen af sjöärendena alternativt är vordet föreslaget, kunde finnas med våra konstitutionella former förenligt, skulle Utskottet icke tveka att densamma till antagande förorda. Denna organisation har nemligen, enligt Utskottets tanke, ett obetingadt företräde framför så väl den af Kongl. Maj:t föreslagna som den hittillsvarande förvaltningen. På samma gång derigenom kraft, enhet och skyndsamhet i ärendenas behandling icke vidare af den formella anordningen motverkades, skulle jemväl förefinnas

tillräckliga garantier för de särskilda frågornas noggranna och på speciel sakkunskap grundade pröfning. Sjövapnet komme derigenom under direkt ledning af departementschefen, som i de särskilda byråerna egde tillgång till all den sakkännedom och erfarenhet i vapnets och förvaltningens detaljer, hvaraf han för uppfyllande af sitt viktiga kall hade behof.

Då emellertid en sådan organisation för närvarande icke kan genomföras, synes den hittills varande formen för sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse snarare böra tills vidare bibehållas, än att nu i dess ställe skulle inrättas en sådan styrelse som den föreslagna, hvilken lätteligen kan på ärendenas raska och jemna gång hafva en lika hämmande verkan, som den man tillskrifvit den nuvarande. Dessutom synas de förhållanden, som föranledt flera af de emot Förvaltningen af sjöärendena framställda anmärkningar, lätteligen kunna på annat sätt undanröjas. Så har chefen för nämnda Förvaltning uti sin ofvan omnämda reservation framhållit, huru föga det kollegiala arbetssättet lämpade sig för den del af Förvaltningens uppdrag, som innefattade skyldigheten att med uppmärksamhet följa utvecklingen af den mångartade teknik, som inom nutidens sjökrigsmateriel vinner tillämpning; men då alla militäriskt-tekniska frågor skulle från Marinförvaltningen afskiljas, torde en sådan åtgärd äfven kunna vidtagas i afseende på Förvaltningen af sjöärendena, då den särskilda anordning, som kan erfordras för att bereda departementschefen tillgång till de upplysningar, hvilka för dessa ärendens föredragning inför Kongl. Maj:t må vara behöfliga, icke lär möta någon svårighet, hvarjemte torde böra erinras att i det nådiga förslaget något initiativ i dithörande frågor icke blifvit Marinförvaltningen tillerkänt. Om derjemte, på sätt Förvaltningen af sjöärendena föreslagit, förhållandet mellan Förvaltningen och stationerna blefve ordnad så, att de frågor, hvilka Förvaltningen icke eger befogenhet afgöra, kunde af stationsbefälhafvarne direkte underställas Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, att Förvaltningens bestyr med tillsättande af tjenster vid stationerna öfverflyttades på stationsbefälhafvarne, samt upphandlingar och försäljningar finge endast vid stationerna försiggå, skulle dymedelst samt genom lämpliga förenklingar i formelt hänseende de hufvudsakliga anmärkningar, som blifvit mot Förvaltningen af sjöärendena gjorda, kunna anses i betydlig mån undanröjda.

Utaf komiterades utlåtande inhemtas, att anledningen till de af dem framställda förslag till ombildning af sjöförsvarets ekonomiska öfverstyrelse varit en till dem ställd fråga, huruvida någon del af denna styrelses förvaltningsbestyr borde till stationsbefälhafvarne öfverflyttas

och hvilka förändringar i öfverstyrelsens organisation deraf skulle för-
anledas. Visserligen har komiterades pluralitet ansett de af dem före-
slagna förändringar i stationsförvaltningen böra föranleda öfverstyrelsens
upphörande såsom särskildt embetsverk, men detta endast under den
förutsättning att en mängd förvaltningsbestyr skulle af Kongl. Maj:t
utöfvas. Olämpligheten af en sådan anordning är af departementschefen
i det vid den nådiga Propositionen fogade statsråds-protokoll tillfyllest
ådagalagd och äfven den af de trenne reservanterne föreslagna organisa-
tionen synes Utskottet icke ega något väsendtligt företräde framför den
nuvarande med de förändringar i afseende på ärendenas handläggning,
hvilka här ofvan blifvit antydda.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,
att Kongl. Maj:ts nådiga förslag angående ombildning
af Förvaltningen af sjöärendena till en Marinförvalt-
ning i öfverensstämmelse med de i sådant hänseende
angifna grunder icke må af Riksdagen bifallas.

Förvaltningen å sjöförsvarets stationer samt lagskipning och själavård.

*Angående
dispositionen
af vissa delar
af aflönings-
anslaget för
sjöförsvarets
stationer.*

6:o. Under dessa titlar är föreslaget att, derest Kongl. Maj:t
skulle finna sig föranlåten vidtaga ombildning af den för förvaltningen
samt för lagskipningens och själavårdens upprätthållande vid sjövapnets
stationer anställda personal, de behållningar, hvilka kunde genom af-
gång bland tjenstemännen uppkomma, måtte få af Kongl. Maj:t använ-
das till de öfvergångsstater, som kunde erfordras intilldess nya defini-
tiva stater blefvo i behörig ordning fastställda.

Enligt hvad det den nådiga propositionen angående statsverkets
tillstånd och behof bilagda statsråds-protokoll öfver sjöförsvarsärenden
gifver vid handen, hade vid föredragning af denna fråga departements-
chefen anfördt, hurusom han i afseende på förvaltningen vid stationerna
samt lagskipningen och själavården derstädes hade för afsigt att under-
ställa Kongl. Maj:t förslag till ombildningar, hvilka, derest de biföllos,
komme att föranleda rubbningar i en del af de under dessa titlar upp-
förda anslag.

De förslag till förändringar af personalstaterna vid sjövapnets sta-
tioner, för hvilkas genomförande den nu ifrågasatta fria dispositionen af
hithörande anslag funnits erforderlig, äro således ännu icke utarbe-
tade och än mindre af Kongl. Maj:t godkända. Vid sådant förhål-
lande lärer medgifvandet af en sådan dispositionsrätt, som den nu
begärda,

begärda, icke kunna anses vara för den tilltänkta ombildningens fort- skyndande af den vigt, att deraf skulle kunna hemtas giltig anledning till frånträdande af den i allmänhet iakttagna grundsatsen att de organisatio- ner, hvilka betinga nya anslag eller förändradt användande af redan uppförda, må underkastas Riksdagens pröfning. Om de förslag till förän- drade personalstater, som kunna uti ifrågavarande hänseenden varda upp- gjorda, blifva för nästsammanträdande Riksdag framlagda med begä- ran om Riksdagens medgifvande dertill, att de aflöningsbelopp, som un- der förberörda titlar innefattas, måtte jemväl för år 1872 få för den nya organisationen disponeras, lär af ett sådant tillvägagående något af- sevärdt uppskof i organisationens genomförande icke vara att befara, helst hinder för Kongl. Maj:t icke torde förefinnas att, derest så pröf- vas lämpligt, genom indragningar och tillfälliga förordnanden förbereda de förändringar, som kunna vara af förhandenvarande förhållanden mest påkallade.

Af dessa skäl anser sig Utskottet böra hemställa,
att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke
må af Riksdagen bifallas.

Sjukvård.

7:o. Med öfverlemnande till Riksdagens pröfning af en i stats- rådsprotokollet intagen stat för läkarekorpsen vid sjöförsvaret har Kongl. Maj:t föreslagit, att denna stat måtte ofördröjligen tillämpas, i den mån lediga beställningar å densamma kunde varda af Kongl. Maj:t tillsatta.

Ang. sjöför-
svarets läkare-
korps.

Den nuvarande läkarepersonalen vid sjöförsvaret är på följande sätt fördelad, nemligen: å *Carlskrona station* 1 öfverfältläkare, 2 rege- ments-, 3 förste och 3 andre bataljonsläkare och å *Stockholms station* 1 regementsläkare, 2 förste bataljonsläkare och 10 läkarestipendiater; utgörande aflöningen för denna personal en sammanräknad summa af 25,384 R:dr.

Det nu framlagda förslaget till personal- och aflöningsstat för ifrågavarande läkarekorps är på följande sätt affattadt:

Vid Carlskrona station:

	Lön.	Arvode.	Summa.
1 öfverfältläkare	4,000: —	800: —	4,800: —
Transport	4,000: —	800: —	4,800: —

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 4 Saml. 1 Afd. 7 Häft.

	Lön.	Arvode.	Summa.
Transport	4,000: —	800: —	4,800: —
1 regementsläkare, jemte fri bostad	2,000: —	500: —	2,500: —
2 förste bataljonsläkare, deraf en med fri bostad	1,200: —	500: —	3,400: —
Extra läkare, arvoden i mån af behof			5,000: —
		Summa R:dr	15,700: —

Vid Stockholms station:

	Lön.	Arvode.	Summa.
1 regementsläkare	2,000: —	1,200: —	3,200: —
2 förste bataljonsläkare, deraf en med fri bostad	1,200: —	300: —	3,000: —
		Summa R:dr	6,200: —

Stipendiater:

5 st. à 400 R:dr	{	R:dr 3,500: —
5 st. à 300 R:dr		
		Summa R:dr 25,400: —

Enligt denna stat skulle nuvarande anslaget till aflöning af läkarepersonalen vid Carlskrona och Stockholms stationer öfverskridas med 16 R:dr. Genom den verkställda indragningen af Göteborgs depôt besparas deremot, enligt hvad i statsråds-protokollet är meddeladt, de till aflöning åt en förste bataljonsläkare derstädes anslagna 1,500 R:dr, hvarigenom således å hela aflöningsanslaget under titeln »sjukvården» skulle uppstå en behållning af 1,484 R:dr, hvilket belopp dock, i likhet med besparingarne å en del andra anslag, tills vidare vore behöfligt för vissa arbeten vid stationerna; i följd hvaraf anslaget å aflöningsstaterna borde till oförminskadt belopp i Riks-staten fortfarande uppföras.

Vid denna stat, hvilken är uppgjord i enlighet med den i Utskottets tanke riktiga åsigt, att icke andra fasta läkarebeställningar böra tillsättas än de, som för tjenstgöringen vid stationerna oundgängligen erfordras, har Utskottet icke haft annat att erinra, än att den för öfverfärtläkaren föreslagna aflöning af 4,000 R:dr lön och 800 R:dr arvode, eller tillhopa 4,800 R:dr, synes lämpligen böra fördelas i 3,000 R:dr lön och 1,800 R:dr arvode, hvarigenom lönen kommer att motsvara öfverfärtläkarens nuvarande fasta lön samt arvodet att uppgå till enahanda belopp, som nu är öfverfärtläkaren vid Stockholms garni-

son såsom arvode tillagdt. Utskottet, som under punkten 20 här nedan kommer att yttra sig i afseende på den besparing, som uppkommit genom indragning af den vid Göteborgs depôt anställde bataljonsläkare, får alltså hemställa,

att Riksdagen, med vidtagande af den förändring, att öfverfältläkarens aflöning uppföres med 3,000 R:dr lön och 1,800 R:dr arvode, måtte det af Kongl. Maj:t framlagda förslag till aflöningsstat för sjöförsvarets läkarepersonal i öfrigt godkänna samt medgifva, att samma stat må, i den mån ske kan, äfven under innevarande år tillämpas.

Militärpersonalen.

8:o. Under denna rubrik har Kongl. Maj:t föreslagit,

dels att utdelning af spanmål till underhåll åt de vid Kongl. Flottan och Kongl. Skärgårdsartilleriet, Nya reservstaten samt Marinregementet anställda 295 underofficerare måtte upphöra i den mån sådant utan förvårmande af deras rätt kunde ske och, i stället för de till en hvar af dem nu årligen utgående 17,825 kubikfot spanmål, förhöjning i den kontanta lönen med 50 R:dr per man dem tilldelas;

*Angående
upphörande af
spanmålsutdel-
ning in natura
m. m.*

dels att, i händelse af bifall härtill, och på det att utbyte af spanmål mot kontant aflöning måtte kunna jemväl för handtverksstattera ega rum, de å Fente Hufvudtiteln till aflöningsstaterna samt till flottans underhåll anslagna 59,623,2 kubikfot oindelt spanmål måtte i Riksstaten uppföras i penningar med 140,174 R:dr 14 öre;

dels att detta belopp måtte å de särskilda anslagen sålunda fördelas, att

å anslaget till aflöningsstaterna upptoges 14,750 R:dr, hvarigenom detta anslag, å hvilket nu är uppfördt spanmål till beräknadt värde af 84,936 R:dr 60 öre, komme att minskas med 70,186 R:dr 60 öre,

å anslaget till flottans underhåll upptoges 30,754 R:dr 2 öre, i följd hvaraf samma anslag, derå spanmålen nu är utförd med 40,272 R:dr 12 öre minskades med 9,518 R:dr 10 öre; och

att, enär den del af ifrågavarande 140,174 R:dr 14 öre, som motsvarade den hitintills till bröd åt gemenskapen använda spanmål, borde öfverföras till anslaget för gemenskapens natura-underhåll, detta anslags nuvarande belopp blefve höjdt med 94,670 R:dr 12 öre.

Under åberopande af den utredning rörande dessa frågor, som i statsråds-protokollet (Bil. N:o 4 pag. 15—18) är meddelad, får med hänseende till den väsendtliga förenkling i redovisning och förvaltning, som i följd af de föreslagna förändringarne kan beredas, Utskottet tillstyrka,

a) att, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning, anslaget till »aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer», såsom det numera, efter indragning af Göteborgs depôt, lärer böra benämnas, måtte ökas med ett kontant belopp af 14,750 R:dr, men deremot den under anslaget upptagna oindelta spanmål, 40,446 kubikfot, med ett förslagsvärde af 84,936 R:dr 60 öre, derifrån afföras, så att anslagets slutsumma derigenom minskas med 70,186 R:dr 60 öre;

b) att jemväl anslaget till »Flottans underhåll» måtte ökas med ett kontant belopp af 30,754 R:dr 2 öre, men deremot den å samma anslag upptagna oindelta spanmål 19,177,2 kubikfot med ett förslagsvärde af 40,272 R:dr 12 öre, derifrån afföras, så att detta anslags slutsumma minskas med 9,518 R:dr 10 öre; och

c) att anslaget till »Gemenskapens vid sjöförsvaret naturaunderhåll» må med 94,670 R:dr 12 öre förhöjas.

Blifvande genom denna reglering hufvudtiteln ökad med en summa af 14,965 R:dr 42 öre, hufvudsakligen uppkommande derigenom att spanmålens i staten beräknade värde, 2 R:dr 10 öre kubikfoten, understigit de verkliga kostnaderna för dess anskaffande.

Angående dispositionen af vissa delar utaf aflöningsanslaget för sjöförsvarets stationer m. m.

9:o. Vidare är föreslaget, att, i händelse Kongl. Maj:t skulle finna lämpligt indraga någon del af befälspersonalen vid Kongl. Flottan eller Skärgårdsartilleriet, den derigenom å lönestaterna uppkommande behållning måtte af Kongl. Maj:t få användas till den öfvergångsstat, som kunde blifva erforderlig, intill dess ny definitiv stat blefve i behörig ordning fastställd.

Med hänvisande till hvad under punkten 6 härofvan är i fråga om ett likartadt förslag anfördt, hemställer Utskottet, att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke måtte af Riksdagen bifallas.

På Indragningsstat öfverflyttade.

10:o. Jemlikt Kongl. Brevet den 10 Juli 1866, angående förändrad organisation af Flottans officers- och underofficerskorpser blef medgifvet, att de officerare, som öfverflyttades å *nya reservstaten* finge, med bibehållande af lönen, uppföras å en särskild *indragningsstat*. Dessa löner tillhörde följaktligen Flottans aflöningsanslag och skulle, i mån af afgång från Indragningsstaten, användas till den nya organisationens befrämjande, så att de för officerskorpserna fastställda nya lönerna skulle kunna utgå enligt normalstat.

Angående
öfverflyttning
af Flottans in-
dragningsstat
till Nionde
hufvudtiteln.

Då nämnda normalstat redan för innevarande år kunnat medelst användande af särskildt för sådant ändamål anvisade medel fullständigt tillämpas och således de besparingar, som genom afgång å Indragningsstaten kunna uppstå, icke äro i oförmälda hänseende behöfliga, har Kongl. Maj:t föreslagit, att nämnda *Indragningsstat* jemte de till densamma utgående aflöningar, 20,799 R:dr 98 öre, måtte till Nionde Hufvudtiteln allmänna Indragningsstat öfverflyttas.

Härvid förekommer emellertid, att de å ifrågavarande Indragningsstat öfverförda officerare äro för händelse af krig fortfarande underkastade tjenstgöringsskyldighet och således icke fullt jemförlige med de å allmänna Indragningsstaten uppförde personer. Dessutom äro, på sätt af nästföregående punkt inhemtas, ytterligare indragningar inom sjövapnets befälspersonal ifrågasatta, så att med allt skäl kan antagas, att den ifrågavarande speciela Indragningsstaten äfven framdeles kan komma att anlitas. Vid sådant förhållande anser sig Utskottet icke böra Kongl. Maj:ts förrberörda nådiga framställning understödja, utan hemställer, att hvad Kongl. Maj:t uti ifrågavarande hänseende föreslagit icke må af Riksdagen bifallas.

Båtsmanshållet.

11:o. Under anslagstiteln Båtsmansindelningen finnas i nu gällande Riksstat uppförda följande belopp, nemligen:

Penningar	7: 61.
Indelt ränta och ersättning för indragna räntor	80,962: 79.
Oindelt spanmål, 39 kbft 8 k:r, med förslagsvis beräk- nadt värde af	83: 58.
eller tillsammans	81,053: 98.

Angående reg-
lering inom
båtsmansin-
delningens
anslag.

Kongl. Maj:t har nu föreslagit att anslagsbeloppen, penningar 7 R:dr 61 öre samt oindelt spanmål 39 kbft 8 k:r med värde af 83 R:dr 58 öre, hvilka anslagsposter utgöra ersättning för afskrifna qvarnräntor, måtte ur Riks-staten utgå och det dermed afsedda behof betäckas af förslagsanslaget: tillskott i de till båtsmansindelingen i Blekinge län anslagna räntor; varande, enligt hvad statsråds-protokollet (Bil. 4 pag. 24) gifver vid handen, detta förslag föranledt deraf, att om, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts här ofvan omförmälda nådiga framställning, all öfrig oindelt spanmål under Hufvudtiteln komme att i fast penningeanslag förvandlas, skäl ej vore för handen att bibehålla det under här ifrågavarande anslagstitel uppförda, jemförelsevis obetydliga spanmålsbelopp, hvarjemte värdet af denna spanmål samt det kontanta anslaget, tillhopa utgörande 91 R:dr 19 öre, vore alltför ringa att särskildt i Riks-staten upptagas.

Utskottet, som ofvan tillstyrkt bifall å Kongl. Maj:ts nådiga förslag om förvandling till penningeanslag af öfriga å Femte Hufvudtiteln nu uppförda spanmålsbelopp, finner visserligen det ifrågavarande spanmålsanslaget nog obetydligt att ensamt å Hufvudtiteln bibehållas, men deremot har det syns Utskottet ej fullt lämpligt, att för fyllande af det behof, hvartill de omförmälda anslagsposterna äro afsedda, skulle användas de medel, som finnas anvisade såsom tillskott i de till båtsmansindelingen i Blekinge län anslagna räntor. Dessa medel äro nemligen uppförda till betäckande af den brist, som till följd af Rikets åren 1856—1858 församlade Ständers medgifvande, att öfverskotts- och reservräntorna inom nämnda län få, utan förvandling, erläggas med deras penningebelopp enligt kronvärdi, uppstått vid liquiderande af de s. k. tillskotts-räntorna, hvilka räntetagarne äro berättigade att efter årlig markegång uppbära; hvaremot de nu till afförande föreslagna beloppen utgöra ersättning för afskrifna räntor hufvudsakligen inom Calmar län. Emellertid synes ändamålet på ett annat sätt kunna utan olägenhet vinnas. Sedan nemligen numera Riks-statens kolumn för indelt ränta jemväl inbegriper förslagsvis beräknad ersättning för de, jemlikt Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869, indragna räntor, torde jemväl den ersättning för afskrifna, indelta qvarnräntor, hvilken nu är i fråga, lämpligen kunna, åtminstone tills vidare och intill dess utredt blifvit huru stor del af räntan bör i staten bibehållas och huru stor del med penningeanslag ersättas, tilläggas det anslagsbelopp för båtsmansindelingen, hvilket uti kolumnen: "Indelt ränta och ersättning för indragna räntor" nu finnes i Riks-staten uppfördt; och Utskottet hemställer alltså,

att de under anslaget *Båtsmansindelningen* nu uppförda belopp af dels 7 R:dr 61 öre i penningar och dels 39 kubikfot 8 kannor oindelt spaninål, med förslagsvis beräknadt värde af 83 R:dr 58 öre, eller tillsammans 91 R:dr 19 öre, måtte ur den blifvande Riks-staten för år 1872 uteslutas samt i stället uppföras under samma anslagskolumn för "Indelt ränta och ersättning för indragna räntor", hvilken derigenom höjes från 80,962 R:dr 79 öre till 81,053 R:dr 98 öre.

Beklädnad och sängservis.

12:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till betäckande af den brist, som vid 1870 års utgång kunde finnas å anslaget till beklädnad åt mariner, kanonier, matrosar och skeppsgossar, äfvensom af kostnaden för lösen af kompanichefernas vid Marinregementet rustkamrar måtte användas befintliga tillgångar å fonderna: *influtna medel till uppköp af spanmål och utredningsförrådet*, samt att hvad derutöfver kunde för ändamålet erfordras måtte få utgå af tillgångarne å det till *båtsmäns förseende med kojor och täcken* uppförda anslag.

Angående betäckande af en brist i anslaget till beklädnad åt mariner, kanonier, matrosar och skeppsgossar m. m.

Under åberopande af hvad beträffande denna fråga är i statsrådsprotokollet (Bil. N:o 4 pag. 24—26) meddeladt, tillstyrker Utskottet, att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning må af Riksdagen bifallas.

13:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit, att de kontanta behållningarne å fonden »sjöbevaringsförrådet» vid 1870 års slut äfvensom de till samma förråd hörande beklädnadsmaterialier måtte få öfverföras till fonden *båtsmansbeklädnadsmedel*. Och då omförmälda förråd, i afseende på hvars uppkomst Utskottet får till statsrådsprotokollet (Bil. N:o 4 pag. 28) hänvisa, icke lär komma att för sitt ursprungliga ändamål anlitas, men det för båtsmännens beklädnad uppförda anslag visat sig vara för ändamålet otillräckligt, tillstyrker Utskottet,

Angående betäckande af en brist i tillgångarne för båtsmännens beklädnad.

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning måtte på det sätt af Riksdagen bifallas, att de kontanta behållningarne å fonden »sjöbevaringsförrådet» äfvensom de till samma förråd hörande beklädnadsmaterialier må få användas till enahanda ändamål, för

hvilka det under rubrik »Båtsmännens beklädnad» uppförda anslag är afsedt.

Spanmålsupphandlings- och bagerikostnader.

Angående
förändring af
anslaget till
spanmåls-
upphandlings-
och bageri-
kostnader.

14:o. I afseende å detta anslag är föreslaget, att dess natur af reservationsanslag måtte upphöra; men då Utskottet, på sätt under punkten 20 härnadan närmare inhemtas, ansett sig icke böra tillstyrka bifall å Kongl. Maj:ts nådiga fränställning i afseende å dispositionen af den å berörda anslag uppkomna reservation, får i öfverensstämmelse dermed Utskottet hemställa,

att anslaget till spanmålsupphandlings- och bagerikostnader må fortfarande såsom reservationsanslag upptagas.

Nybyggnad och underhåll.

Angående
sammanförande af anslagen för Flottans underhåll och för Flottans nybyggnad.

15:o. Enär det visat sig möta svårigheter att uppdraga den regel, enligt hvilken förekommande utgifter böra drabba det ena eller det andra utaf de å Riks-staten uppförda särskilda anslag för *Flottans underhåll* och för *Flottans nybyggnad*, har Kongl. Maj:t föreslagit att dessa anslag måtte sammanföras till ett enda reservationsanslag under titeln: *Flottans nybyggnad och underhåll*; hemställande Utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifällas.

Undervisningsanstalter å stationerna.

Angående
dispositionen af en del utaf aflöfningsanslaget för sjöförsvarets stationer.

16:o. Under denna rubrik är föreslaget, att, derest Kongl. Maj:t skulle finna sig föranlåten företaga reglering af lärarepersonalen vid skeppsgosseskolan i Carlskrona, de behållningar, hvilka kunde genom afgång bland samma personal uppkomma, måtte af Kongl. Maj:t få användas till den öfvergångsstat, som kunde erfordras, intilldess ny definitiv stat kunde varda i behörig ordning fastställd.

Uti innevarande års stat är för skeppsgosseskolan i Carlskrona uppfördt ett sammanräknadt belopp af 5,528 R:dr, hvilket utgår af anslaget

slaget till aflöningsstaterna vid sjöförsvarets stationer; och då, enligt hvad af statsråds-protokollet inhemtas, förslag till reglering af lärare-personalen vid nämnda skola äro under utarbetsning, hemställer Utskottet, att Riksdagen måtte Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning på det sätt bifalla, att, derest Kongl. Maj:t skulle finna sig föranlåten företaga reglering af lärarepersonalen vid skeppsgosseskolan i Carlskrona, de behållningar, hvilka kunna genom afgang bland samma personal uppkomma, må af Kongl. Maj:t få användas till undervisningens uppehållande intilldess ny stat kan varda i behörig ordning fastställd.

Durchmarschkostnader.

17:o. I afseende å detta anslag har Kongl. Maj:t föreslagit, att det måtte från reservations- till förslagsanslag förändras.

*Angående
det till durch-
marschkost-
nader upp-
förda anslags
förändring
till förslags-
anslag.*

Under punkten 20 härnadan har Utskottet afstyrkt bifall å Kongl. Maj:ts nådiga framställning om bemyndigande att till annat ändamål få disponera den vid detta års slut å förevarande anslag uppkomna reservation och då, i händelse denna Utskottets hemställan af Riksdagen godkännes, något skäl till förändring af anslagets natur icke vidare torde förefinnas, tillstyrker Utskottet,

att, med afslag å Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning, anslaget till durchmarschkostnader må fortfarande såsom reservationsanslag uppföras.

Sjömätningar och Lifräddningsanstalterna.

18:o. Enär fyr- och båkmedlen lemnat en årligen växande inkomst, som för 1870 kunde antagas uppgå till omkring 800,000 R:dr, och det syntes otvifvelaktigt att, äfven om någon nedsättning i vissa till fyr- och båk-inrättningen nu ingående afgifter skulle ega rum, inkomsterna skulle förslå till fyllande af de med desamma afsedda ändamål och derutöfver lemna ett årligt öfverskott, tillräckligt för att dermed tillgodose sjökarte-kontorets behof och lifräddningsväsendet, har Kongl. Maj:t, med afseende härå och då sistnämnda inrättningar hufvudsakligen afsåge handelssjöfartens bästa, föreslagit, att ej mindre det för sjömät-

*Angående
anslagen till
sjömätningar
samt till lif-
räddnings-
anstalterna å
rikets kuster.*

ningar och sjökarke-kontorets verksamhet i Riks-staten uppförda belopp af 60,000 R:dr, än ock anslaget till lifräddningsanstalterna å rikets kuster, 10,000 R:dr, måtte anvisas att, med natur, såsom hittills, af reservationsanslag, utgå af anslaget till lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal, hvarigenom nämnda två belopp skulle komma att från Riks-staten afföras.

Hvad beträffar bestridandet af kostnaderna för lifräddningsanstalterna å rikets kuster har Utskottet icke haft något att emot det nådiga förslaget erinra, då dessa anstalter obestridligen afse handelssjöfartens bästa och det således icke kan anses obilligt att de utaf afgifterna af denna sjöfart underhållas. Sjömätningarne och sjökartekontorets verksamhet deremot torde i främsta rummet böra betraktas såsom en sjöförsvarets angelägenhet, helst en del af de sjökort, som öfver våra skärgårdar upprättas, ej ens äro för handelssjöfarten tillgängliga. Uppehållandet af dessa inrättningar synes derföre fortfarande böra af Statsverket bekostas. Skulle åter fyr- och båkmedlen lemna öfverskott, som icke anses för dess ändamål behöfliga, torde nedsättning i de afgifter, som uti ifrågavarande hänseende nu drabba sjöfarten, böra vidtagas. Utskottet hemställer alltså,

- a) att anslaget till *sjömätningar och sjökarke-kontorets verksamhet* må oförändradt å Riks-staten bibehållas; och
- b) att det för *lifräddningsanstalterna å rikets kuster* uppförda anslag, 10,000 R:dr, må anvisas att, med natur, såsom hittills, af reservationsanslag, utgå af anslaget till lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal.

För handeln.

19:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda nådiga framställning och under förutsättning, att inkomstiteln »fyr- och båkmedel» varder, på sätt Kongl. Maj:t jemväl föreslagit, för år 1872 beräknad till 750,000 R:dr, tillstyrker Utskottet,

att det till *lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal* uppförda penningeanslag må beräknas till 750,000 R:dr, afvensom att öfverskotten å nämnda inkomstiteln må, fortfarande såsom hittills, få för det med ifrågavarande anslag afsedda behof användas.

Ang. anslaget
till Lots- och
fyrinrättning-
en med dertill
hörande per-
sonal,

20:o. Under förutsättning, att de anslag, i hvilka förändringar ej blifvit föreslagna, uppfördes till enahanda belopp, med hvilka de nu utgå, har Kongl. Maj:t vidare föreslagit, att, till genomförande af de arbeten och åtgärder vid stationerna, hvilka, i ofvan antydda riktning, kunde varda af Kongl. Maj:t beslutade, tills vidare måtte ställas till Kongl. Maj:ts förfogande de behållningar å särskilda anslag, hvilka redan funnos eller kunde uppstå,

Ang. dispositionen af behållningarne å vissa anslag m. m.

a) genom afgang bland de vid Förvaltningen af sjöärendena anställda tjänstemän eller betjente, i den mån dessa behållningar icke erfordrades till aflöningar för det nya förvaltande verk, som, enligt Kongl. Maj:ts särskildt aflåtna framställning till Riksdagen, kunde komma att, i stället för Förvaltningen af sjöärendena, inrättas;

b) genom afgang bland den för förvaltningen samt för lagskipningens och själavårdens upprätthållande vid sjövapnets stationer anställda personal, i den mån samma tillgångar icke till nya aflöningsstater erfordrades;

c) genom indragning af skärgårdsartilleriets depôt i Göteborg, i utgifterna för läkarevården derstädes;

d) genom minskning i antalet kanonier, å de anslag, från hvilka kostnaderna för korpsens aflöning, beklädnad och underhåll utgå;

e) å anslaget till båtsmäns förseende med kojer och täcken, sedan från samma behållningar utgått förut omförmälda fyllnad i bristen å anslaget till beklädnad åt mariner, kanonier, matrosar och skeppsgossar samt kostnaden för lösen af kompanichefernas vid marinregementet rustkamrar, i den mån återstoden för anslagets ändamål icke erfordrades; äfvensom de vid 1871 års slut möjligen befintliga tillgångar:

f) å anslaget till spanmålsupphandlings- och bagerikostnader; samt g) å anslaget till durchmarschkostnader.

Härförutan har Kongl. Maj:t erinrat, att, i händelse Riksdagen bifölle den af Kongl. Maj:t till Riksdagen gjorda framställning om öfverflyttning till landtförsvaret af tillsammans 2,322 båtsmansnummer och af marinregementet, anslaget till båtsmännens beklädnad komme att minskas med 56,165 R:dr 93 öre och kostnaden för marinregementet att från hufvudtiteln afföras med 248,228 R:dr 42 öre, i enlighet med hvad den statsrådsprotokollet bilagda uppställning af utgifterna under hufvudtiteln närmare utvisade. Då marinregementets portionskostnad afdroges från förslagsanslaget till gemenskapens vid sjöförsvaret naturaunderhåll, skulle detta anslag sluta å 173,680 R:dr, hvilken summa syntes böras jemnas till 173,000 R:dr, hvadan en ytterligare minskning å detta anslag uppstode med 680 R:dr.

Utskottet har redan under 6:te och 9:de punkterna häröfvan varit i tillfälle uttala sin åsigt angående olämpligheten deraf, att Riksdagen

skulle medgifva det de behållningar, som genom afgång bland sjöförsvarets militära och civila personal kunde under år 1872 uppkomma, finge disponeras för de öfvergångsstater, hvartill ifrågasatta förändrade organisationer kunde gifva anledning. Ännu mera olämpligt förefaller det Utskottet, att, på sätt i förevarande punkt är föreslaget, eventuella besparingar å flera olikartade anslag skulle ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för tilltänkta arbeten och åtgärder, hvilka med de ändamål, hvarför anslagen äro afsedda, icke ega någon direkt gemenskap. Lika med Departements-chefen anser Utskottet det vara af stor vikt att åtgärder i den af honom angifna syftning blifva vid stationerna vidtagna; men det synes Utskottet böra leda till mera reda och enkelhet vid redovisningen, likasom det otvifvelaktigt bäst öfverensstämmer med hittills iakttagna former, att, sedan grunderna för de afsedda förändringarne blifvit bestämda och beräkningar öfver de dermed förknippade kostnader uppgjorda, Riksdagen blir i tillfälle att, efter frågans pröfning, såväl vidtagna de förändringar i afseende å anslagen under hufvudtiteln, hvartill anledningar då må förefinnas, som äfven anvisa tillfälligt anslag för de kostnader, som af öfvergången föranledas. Hvad särskildt beträffar den behållning, som genom indragning af skärgårdsartilleriets depôt i Göteborg uppkommer i utgifterna för läkarevården derstädes, torde densamma, såsom redan till beloppet känd, böra från anslaget till sjöförsvarets stationer afföras; utgörande denna behållning, på sätt under 7:de punkten häröfvan är närmare omförmäldt, ett belopp af 1,484 R:dr.

På grund af hvad sålunda förekommit får Utskottet, jemte erinran att frågan om öfverflyttning till landtförsvaret af marinregementet äfvensom vissa båtsmansnummer beror på behandling af Riksdagens särskilda Utskott, hemställa,

- a) att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga förslag angående dispositionsrätt öfver behållningarne å vissa anslag icke må af Riksdagen bifallas;
- b) att anslaget till »aflöningstaterna vid sjöförsvarets stationer» må minskas med ett belopp af 1,484 R:dr; och
- c) att de under förevarande hufvudtitel uppförda ordinarie anslag i öfrigt må till oförändrade belopp bibehållas, dock med iakttagande af de afdrag och jemkningar, som kunna blifva en följd af Riksdagens beslut i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga förslag om öfverflyttning till landtförsvaret af marinregementet äfvensom vissa båtsmansnummer.

21:c. Med afscende på dispositionen af de s. k. allmänna besparingarne under Riks-statens särskilda hufvudtitlar yttrade Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 12 Maj 1841, hurusom Rikets Ständer beslutit, att de besparingar, hvilka intill nästa riksdag kunde å någon eller några af hufvudtitlarne uppkomma, finge fortfarande af Kongl. Maj:t användas till sådana af Rikets Ständer ej förut pröfvade utgifter, hvilka dädanefter kunde finnas för rikets styrelse af oundvikligt behof påkallade, för samma ändamål, som med hvarje hufvudtitels anslag afsåges, och hvilka utgifter alltid måste vara tillfälliga och icke af permanent egenskap; att sålunda besparingarne i intet fall måtte komma i fråga att begagnas till bestridande af årliga löner och arfvoden, hvilka borde rätta sig efter den statsreglering, som af Rikets Ständer blifvit godkänd och måste betraktas såsom gällande, intilldess densamma i vederbörlig ordning förändrades; samt att vid denna disposition i öfrigt skulle iakttagas, att de besparingar, som ett år reserverades, kunde ett följande år användas.

Angående dispositionen af hufvudtitels allmänna besparingar.

Dessa föreskrifter äro sedermera icke ändrade, utan hafva i riksdagsbesluten fortfarande åberopats, hvarjemte i allmänhet städse iakttagits den af samma föreskrifter tydligt framgående och dessutom i sjelfva beskaffenheten af ifrågavarande tillgångar grundade regei, att disposition icke egt rum af förväntade, utan endast af redan under ett föregående år uppkomna besparingar. Då nu emellertid utaf den vid statsråds-protokollet för Femte Hufvudtiteln fogade utgiftsstat inhemtas, att till utgående af besparingarne under nämnda hufvudtitel äro upptagna utgifter till ett sammanräknadt belopp af 23,098 R:dr 93 öre, hvilka, med undantag af 5,282 R:dr 93 öre till genomförande af den nya aflöningsstaten för sjöförsvarets officerskorpser, synas vara sedan flera år tillbaka och framgent årligen utgående, ehuru till stöd för samma utgifter endast åberopats för flera år sedan meddelade nådiga dispositioner, hvarförutan samma utgifter till större delen utgöra löner, löneförhöjningar eller arfvoden, har Utskottet, då ett sådant förfarande icke är med en rätt tillämpning af förrberörda föreskrifter förenligt, ansett sig böra hemställa,

att Riksdagen måtte å detta förhållande fästa Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet.

22:o. Uti frågor, tillhörande den ordinarie statsregleringen under Femte Hufvudtiteln, hafva nedannämnda, af enskilde motionärer gjorda framställningar blifvit till Stats-Utskottet remitterade, nemligen:

Angående motioner af Herr F. Palander m. fl.

af Herr F. Ad:son Palander, som i motion inom Andra Kammaren

(N:o 2) af anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte uti underdänig skrifvelse till Kongl. Maj:t

A. uttala såsom sin åsigt:

1:o. Att hufvuduppgiften för Sveriges sjökrigsmakt är att i händelse af krig utgöra ett kraftigt kust- och skärgårdsförsvar, och att alltså sjöförsvarets personal och materiel böra organiseras och beredas med hufvudsakligt afseende på denna uppgift.

2:o. Att talrikare sjökrigspersonal icke bör vara ständigt uppsatt än som erfordras till stam för vårt sjöförsvar, och att den personal, som kan beräknas komma att derutöfver erfordras, bör, enligt därför från tid till tid fastställd plan, stå att erhålla ur en reserv, organiserad ibland dem af landets sjöfartsidkande befolkning, hvilka i krigstid äro tjenstepligtiga.

3:o. Att vid tillämpningen på befäls- och underbefälspersonalen af den i andra punkten uppställda regel bör iakttagas, att de officerare och underofficerare, hvilka i och för krigsfartygsmaterielens användande komma att finnas, organiseras på en korps.

4:o. Att båtsmanshållet, som numera icke motsvarar det dermed afsedda ändamålet, bör, så fort sådant med afseende på det allmännas fördel låter sig göra, upphöra att utgöra en del af sjöförsvarets personal.

5:o. Att stations- och varfstjensten samt redovisningsväsendet och förvaltningen böra, *i sammanhang med förminskandet af den fasta sjökrigspersonalen samt båtsmanshållets upphörande*, förenklas, hvarvid väl organiserade in- och utländska privata etablissementer i tillämpliga delar böra tjena såsom förebild.

B. för sin del besluta:

1:o. Att i mån af nuvarande båtsmäns inträffande afgång de nummer af båtsmanshållet, rörande hvilka icke innevarande års Riksdag till äfventyrs annorledes beslutar, må sättas på vakans tillsvidare, samt de i följd deraf inflytande vakans-afgifterna tillsvidare af Kongl. Maj:t

disponeras för beredande af nödig bevakning och handräckning vid sjöförsvarets stationer, och hvad derutaf för detta ändamål icke erfordras, för anskaffande af nödig sjökrigsmateriel.

2:o. Att de besparingar, hvilka kunna göras å de på Femte Hufvudtiteln under rubrikerna »Aflöningsstater», »Materielen» och »Diverse anslag» för närvarande uppförda anslag, må af Kongl. Maj:t disponeras i och för förenkling af förvaltning och redovisning vid sjövapnets stationer, och hvad som för detta ändamål icke erfordras, för anskaffande af nödig sjökrigsmateriel.

C. hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla:

Att, i händelse de af Riksdagen ofvan uttalade åsigter vinna Kongl. Maj:ts godkännande, Kongl. Maj:t täcktes till en kommande riksdag i ämnet aflåta nådigt förslag;

af Herr *N. S. von Koch*, som i motion inom Första Kammaren (N:o 15) hemställt, att Riksdagen för sin del måtte besluta, det de enligt Kongl. Maj:ts Proposition för sjöförsvaret afsedda 3,779 båtsmän, i mån af afgang, ställas på vakans, emot en för alla tider bestämd skälig afgift, hvilken för Blekinge krono- och skatte-rusthållare föreslås till 65 R:dr för båtsman, som hålles af ett helt mantal, och 60 R:dr för båtsman, som hålles af *mindre* hemmansdel; att Riksdagen för sin del måtte förklara, det alla de efter den 6 Juni 1809 utan representationens bifall meddelade stadganden, hvarigenom rusthållare i Blekinge såsom sådan blifvit förpligtad till ny eller förändrad skyldighet eller utgift och dertill rusthållare icke särskildt genom skriftligt aftal för sitt rusthåll lemnat bifall, upphört att vara gällande, samt att således föreskrifterna i Kongl. Brefven af den 1 Maj 1868, angående sättet för utgörande af spanmål och foder, af den 15 November 1864 och den 30 Oktober 1866, angående vedbrand till båtsmän, och af den 15 Januari 1839, i hvad det innefattar oriktig uppgift angående innehållet af Kongl. Brefvet den 14 Juli 1835, i afseende å vakansafgift för båtsman, icke vidare böra af administrativ myndighet eller domstol åberopas och tillämpas; samt att Riksdagen för sin del medgifver, det rusthållare i Blekinge, som med Kronan träffat aftal om erläggande af vakansafgift, efter afgang af dåvarande båtsman, må tillåtas träffa nytt aftal med denne angående hans löneförmåner för återstående tjenstetid, samt till undvikande af nybygg-

nad å torp eller vidare tvist om reparationer å gammal byggnad lemna båtsman en årlig hushyra af 8 R:dr;

af Herr *Ola Månsson* från Blekinge län, som i motion inom Andra Kammaren (N:o 144) hemställt, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att hela båtsmansindelningen, hvilande på rust- eller rotehåll, upphäfves för att efter en öfvergångstid af tio eller femton år alldeles försvinna; att under öfvergångstiden rust- och rotehållare vid båtsmansindelningen erlägga vakansafgifter lämpade efter rotens större eller mindre hemmantal, högst 70 och minst 50 R:dr, i mån som ledighet inträffar, och att dessa vakansafgifter oförtryckta måtte användas till förhyrande af dugligt och sjövant manskap för Flottans behof samt till förstärkning af Flottans materiel; samt

af Herr *F. Pettersson* från Calmar län, hvilken i motion inom Andra Kammaren (N:o 54) hemställt, att Riksdagen ville för sin del besluta, att nuvarande båtsmanshållet på Öland skulle upphöra att utgöras och att derföre skulle erläggas lämplig vakansafgift.

Beträffande de af förstbemälde motionär uttalade åsigter i afseende på ordnandet af sjöförsvarets personal och materiel och särskildt i fråga om befäls- och underbefälspersonalens organisation, får Utskottet erinra, hurusom redan uti det vid Kongl. Maj:ts till Rikets åren 1862—1863 församlade Ständer aflåtna nådiga Proposition, angående Statsverkets tillstånd och behof, fogade statsråds-protokoll den åsigt uttalades, att sjökrigspersonalen borde fördelas på tvänne särskilda korpser, den ena för det inre och den andra för det yttre eller djupgående sjöförsvaret, och Kongl. Maj:t begärde då, att de aflöningsbesparingar, hvilka kunde uppkomma genom indragning af den i följd af förestående förändringar uti sjökrigsmaterielen vid flottan öfverflödigt blifvande personal, måtte vid personalens reorganisation få användas; hvilken nådiga begäran jemväl vann Riksdagens bifall. Vid nästpåföljda eller 1865—1866 årens riksdag meddelades, hurusom Kongl. Maj:t den 16 September 1865, med gillande af ett utaf vederbörande Departementschef då framställt förslag till förändrad organisation af flottans officers- och underofficers-korpser, hvilken organisation skulle träda i verkställighet den 1 April 1866, beslutit och förordnat, att ifrån Kongl. Maj:ts flotta, hvilken skulle benämnas *Kongl. Flottan* samt fortfarande och hufvudsakligast vara egnad åt rikets yttre kust- och sjöförsvaret och derjemte äfven på aflägsnare haf upprätthålla

upprätthålla svenska flaggans anseende och hos främmande folk bevaka våra intressen, skulle befäl till uppgifvet antal öfverflyttas till en korps, hvilken komme att erhålla benämning af *Kongl. Skärgårds-artilleriet* och förnämligast skulle hafva till uppgift försvaret af landets inre skärgårdar och farvatten, men derjemte att på flytande materiel understödja sjöfästningarnes försvar och öfvas, att den kunde i någon mån, om så skulle erfordras, tjenstgöra på dessa fästningar; varande i afseende å organisationens syftemål i öfrigt åberopade de vid den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof fogade »Grunder för ombildning af Sveriges sjöförsvar», hvilka, bland annat, innehöllo, att skärgårds-artilleriet icke borde annorlunda uppfattas än såsom ett artilleriregemente med flytande lavetter, hvars uppgift blefve icke blott att hindra fiendens fartyg framtränga genom positionerna i våra skärgårdar samt att vid dessa strider veta att begagna fältverk, försänkningar, stängsel, minor, m. m., utan äfven att ikläda sig den ej mindre vigtiga rollen, när fiendtlig armé nalkades stränderna af våra inre farleder, att då angripa densamma, samt att blifva en flankbetäckning för vår egen armé, när hon stödde sig vid ett farbart vattendrag. Äfven kring sjöfästningarne borde skärgårds-artilleriet, medelst sina pansarklädda flytande lavetter, bidraga till försvaret; och å sjelfva fästningarne, åtminstone de vigtigare af dem, öfvertaga en del af befälsplatserna, vara kanonbetjeningens förhandsmän samt bestrida bättjenstgöringen. Det skulle derjemte betjena och fortskaffa ett lätttröligt landstignings-artilleri, hvilket på land kunde uppträda i likartad tjenstgöring med arméen och vid många tillfällen göra tjenst som en skicklig pioniertrupp. Vidkommande materielen borde det yttre sjöförsvarets fartyg vara af den konstruktion, som motsvarade fordringarne för öppen sjö. Alla borde de vara så beskaffade, att de kunde kryssa på närgränsande farvatten, och en del af dem borde vara afsedd att äfven kunna besegla de aflägsnaste haf. Till flottan borde således öfverlemnas sjöförsvarets alla bevärade fartyg, som voro försedda med stående tackling, från och med det fregattacklade ned till kanonångslupen, äfvensom de, hvilka för nyssnämnda fordringar voro till längd eller djupgående af så stora dimensioner, att de icke kunde med fördel manövreras i våra trängre skärgårdar. Skärgårds-artilleriets fartygsmateriel borde utgöras af grundgående fartyg, hufvudsakligast framdrifna medelst maskinkraft. Icke något fartyg tillhörande detta vapen borde ega stående tackling, men väl lätta, för tillfället uppsatta master för flygande rå- eller snedsegel. Det sjömanskap, som här erfordrades, inskränkte sig således till vanlig båt-

segling, till att kunna styra och ro samt att ega vana vid den del af ångbåtsmanövern, som omfattar bedömandet af fartygets rörelsekraft. Befälspersonalen borde jemväl ega erforderlig yrkesskicklighet att kunna gå utomskärs längs utmed våra kuster. De tre monitorer, som då voro under byggnad, skulle tillhöra det yttre försvaret, hvaremot för det inre försvaret borde anskaffas så grundgående fartyg som möjligt, med ångkraft, groft artilleri samt bepansring, men ej af större dimensioner, än att de genom slussarne i Göta kanal i nödfall kunde inkomma på våra stora insjöar. Derjemte kräfde behovet ännu mindre och lätttrörligare båtar för fortskaffandet af ett landstigningsartilleri, hvilket, tillgängligt på våra talrika inre vattendrag, kunde landsättas och uppträda på en terräng, der icke något annat artilleri, beroende af anspann, kunde röra sig.

Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående tillämpningen af denna organisation rönt af Rikets Ständer det tillmötesgående, att de icke endast, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t äskat, medgäfvit att de för befäls- och underbefälspersonalen förut anvisade medel finge, för tillämpning af de nya lönestaterna och organisationens fullständiga genomförande, fortfarande och framgent användas, utan äfven, oaktadt sådant icke var af Kongl. Maj:t direkt begärdt, anvisade ett årligt belopp af 75,000 R:dr för påskyndande af genomförandet utaf de förändrade lönestaterna för officers- och underofficers-personalen. Vid 1867 års riksdag höjdes anslaget till aflöningsstaterna ytterligare med ett belopp af 3,467 R:dr 5 öre för full tillämpning af den nya aflöningsstaten för sjöförsvarets underofficerspersonal.

Vid betraktande af den tid, som förflutit sedan den nya organisationen blifvit efter flera års förberedelser satt i verket, den beredvillighet, hvarmed Riksdagen anvisat särskilda medel till förändringens skyndsamma genomförande, samt slutligen den beständhet, hvarmed de s. k. Grunderna angäfvit de blifvande tvänne vapnens beskaffenhet och fullkomliga oförenlighet med hvarandra — en beständhet, som var egnad att förtaga hvarje tvifvel om den fullkomliga klarheten och helgjutenheten af den blifvande organisationen — kan det icke undgå att väcka uppmärksamhet, hurusom den så mycket framhållna skiljaktigheten mellan de begge vapnen hvad personalen och dess användande beträffar ännu icke lyckats att i verkligheten framträda. Åtskilliga såsom synnerligen viktiga angifna förrättningar, de der skulle i hög grad bidraga att göra skärgårds-artilleriet till ett vid landets försvar särdeles gagneligt vapen, synas hafva redan från början blifvit öfvergifna; och flera på sednare tiden vidtagna åtgärder hafva till och med gått i alldes

motsatt riktning mot hvad man borde antaga såsom följd af åtskilliga uti förrberörda »Grunder» med bestämdhet uttalade satser.

Så är uti dessa grunder på flera ställen framhållen vigten af ett för inlandsfarvattnen lämpadt flytande artilleri, afsedt att ej endast utgöra flankbetäckning för landtarméen, utan äfven uppträda i likartad tjänstgöring med denna både såsom artilleri- och pioniertrupp. Det vill emellertid synas som om alla tankar på en sådan användning af skärgårds-artilleriet blifvit genast efter den nya organisationens införande alldeles lemnade å sido, enär uti de sedermera till Riksdagen aflåtna nådiga Propositioner angående Femte Hufvudtiteln icke något förslag i denna syftning finnes framställt eller ens med något ord antydt. I det vid den nådiga Propositionen till 1868 års Riksdag fogade statsråds-protokoll omförmälas, såsom afsedda att anskaffas, dels tornfartyg af samma modell, som de redan färdiga, dels »mindre kostsamma fartyg, som, lika tillräckligt skyddade, jemväl föra en lika kraftig bestyckning som tornfartygen, dels andra för samma ändamål.» Vid 1869 års riksdag framhölls endast behovet af kraftiga, bepansrade kanonbåtar och starka monitorer äfvensom af grofva kanoner. Allt detta tyckes utvisa att man hvad materielen beträffar haft till syfte beskjutning af fartyg och möjligheten att genomtränga dessas tjocka jernpansar, — ingalunda ett artilleri af beskaffenhet att närma sig till fältartilleriet. I statsråds-protokollet till 1870 års nådiga Proposition är förhållandet härutinnan endast så till vida förändradt, att man börjat frigöra sig från det hämmande band Göta-kanalslussarnes små dimensioner dittills lagt på konstruktionen af de för skärgårds-artilleriet afsedda fartyg; och genom bestämmelserna i afseende å de under sistlidna sommar beställda fartyg torde det sista steget till en sådan frigörelse vara taget, men dermed lära väl också tankarne på skärgårds-artilleriets mångsidiga användning in uti hjertat af landet få anses öfvergifna.

Jemväl i afseende på användandet af så väl personal som redan befintlig materiel, synes det som vore den så skarpt betecknade gränsen mellan de begge vapnen, flottan och skärgårds-artilleriet, i verkligheten vida svårare att bestämma, än man efter merbemälda »Grunder» skulle vara böjd att antaga. Deruti uttalas, på sätt ofvan är omförmäldt, med bestämdhet, att de förut befintliga kanonångsluparne vore att hänföra till det s. k. yttre sjöförsvaret eller Kongl. Flottan, men, enligt de till sistlidna Riksdags särskilda Utskott lemnade officiella uppgifter, tillhör ännu flertalet af dessa fartyg, eller 7 af befintliga 10 stycken, skärgårds-artilleriet, användas, under befäl af officerare och bemannade med manskap tillhörande detta vapen, vid dess årliga öfningar och hafva vid

flera tillfällen varit afsända till åtskilliga delar af landets kuster för att bistå strandade fartyg eller tillhandagå med bogsering, alldeles på samma sätt som likadana fartyg, under befäl af officerare från Kongl. Flottan, samtidigt eller vid andra tillfällen varit använda på andra punkter af kusten. Så inhemtas af Kongl. Maj:ts till Riksdagarne afgifna berättelser angående hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit, hurusom 1867 års höst kanonångslupen Alfhild, hvilken ännu tillhör skärgårds-artilleriet, varit beordrad till de norrländska hamnarne, dels med transport af spanmål och dels för inbogsering af spanmålsfartyg, äfvensom att sedermera samma fartyg och på sista tiden äfven den jemväl skärgårds-artilleriet tillhörande kanonångslupen Svensksund varit under den svårare årstiden stationerade vid Gotland, i ändamål att vara till hjälp åt haverister och nödställda fartyg, under det kanonångslupen Gunhild, som tillhör Kongl. Flottan, varit i enahanda ändamål stationerad å rikets vestkust. Då nu för dylika förrättningar några militäriska insigter alldeles icke erfordras, men deremot ganska mycken vana och erfarenhet såsom sjöman, vill det häraf synas, som skulle den enligt »Grunderna» så bestämdt gifna och så oundgängligen nödiga skilnaden emellan begge vapnen i verkligheten icke kunnat upprätthållas, då de regler, som angifvits såsom grundade på obestriddliga sakförhållanden, eljest otvifvelaktigt skulle vunnit tillämpning. Samma slutsats synes äfven kunna dragas af det sätt, hvarpå undervisningen för inträde vid skärgårds-artilleriet blifvit ordnad, i det att denna undervisning icke blott till hufvudsaklig del förlagts till den nybildade sjökrigsskolan, utan äfven omfattar tjenstgöring ombord å sjögående fartyg, hvarigenom också för öfrigt gifves vid handen, att transport från arméen till skärgårds-artilleriet hädanefter väl icke kan, på sätt i »Grunderna» antagits, komma att ega rum. Utskottet betviflar ingalunda att de omförmälda åtgärderna varit icke blott välberäknade, utan äfven af erkänt behof påkallade, men har icke kunnat underlåta framvisa, huruledes de i allmänhet synas stå i strid emot sjelfva hufvudgrunderna i den sednast gjorda organisationen.

Hvad de nuvarande monitorerna beträffar, lär det väl ej kunna förnekas att de, om än både sjödugliga och försvarskraftiga, icke kunna uträtta mycket på öppna sjön, der deras ringa snabbhet sätter dem ur stånd lika mycket att tvinga en svagare fiende till strid, som att undvika striden med en starkare, — en åsigt, som äfven finnes otvetydigt uttalad uti statsråds-protokollet vid den nådiga Propositionen till nu församlade Riksdag. Om nu äfven ekonomiska skäl tala för deras fortfarande förläggande till Carlskrona under fred, enär de med mycken

fördel kunna i der befintliga dockor förvaras, synas de likväl, i fråga om användning under krig, böra anses tillhöra skärgårdsförsvaret. I nyssberörda statsråds-protokoll (pag. 36 och 37) betraktas de också helt och hållet utur denna synpunkt, och vid deras jemförelse med smärre pansrade fartyg är utgångspunkten den, att inom kortaste tid framföra det största antalet flytande och pansarklädda kanoner till Stockholms försvar. Ehuru hittills befälet å dylika fartyg plägat uppdragas åt officerare af Kongl. Flottan, blir dock ett sådant befäl icke blott under krig, utan, såsom af motionären jemväl blifvit erinradt, äfven under freden hufvudsakligen af samma beskaffenhet som de befäl, hvilka tillkomma skärgårds-artilleriets officerare, — ett förhållande, som framträder ännu bestämdare sedan sistnämnda vapen fått sig tillagda fartyg af så ansehlige dimensioner, som några af de sednast till byggnad företagna pansrade kanonbåtarna. Då dessa olika slag af fartyg hafva samma fält för sin verksamhet, måste det blifva svårt att på ett tillfredsställande sätt uppdraga gränsen mellan de olika egenskaper och färdigheter, som för befälet å ena och andra slaget erfordras.

Om således monitorerna hänvisas till den plats inom vapnet, som, på sätt nyss är antydt, synes vara den rätta, torde den materiel, som för det yttre, sjögående sjöförsvaret återstår och kan, med hänseende till snabbhet och öfriga egenskaper, anses någorlunda tidsenlig, blifva inskränkt till några få fartyg. Icke heller är det troligt, att antalet af fartyg, afsedda för de enda ändamål, hvilka nu med dem skulle ernås, nemligen under fred upprätthållandet af flaggans anseende äfven på aflägsna haf och under krig skadandet af fiendens handelssjöfart, skall någonsin blifva så anseeligt, att det sista och vigtigaste ändamålet i någon betydande mån kan vinnas. Den uppgift, våra fåtaliga sjögående fartyg må anses kallade att omedelbart lösa, är sålunda hufvudsakligen af mera fredlig natur, eller att, såsom redan blifvit sagdt, visa vår flagga på aflägsnare haf och derstädes upprätthålla dess anseende. Men denna eskader, huru liten den må vara, bör dock hafva äfven ett annat, fast mera medelbart, värf att utföra, det nemligen att bidraga till utvecklingen af de egenskaper, insigter och färdigheter, hvilka väl svårigen kunna undvaras äfven af befäl och manskap på de för kustförsvaret afsedda fartygen, om detta befäl och manskap skall vara i stånd att motsvara de anspråk, som måste på dem ställas.

Då nu den egentliga sjögående flottan oundvikligen blir inskränkt till ett litet fåtal fartyg, då behovet af sjömansöfning äfven för skärgårds-artilleriets officerare icke lär kunna förbises, — hvarom, på sätt ofvan är antydt, ett erkännande är lemnadt i det sätt, hvarpå undervis-

ningen för blifvande officerare vid detta vapen blifvit ordnad, — och då det vapen, som bestrider försvaret af landets kust och skärgårdar, i alla händelser måste anses såsom det hufvudsakliga, torde den tanken ligga nära till hands, att något fullgiltigt skäl för de båda vapnens särskiljande icke förefinnes, helst det ringa antal officerare, som må erfordras såsom speciellt och uteslutande afsedda för de få sjögående fartygen, lätteligen borde kunna utväljas utur den gemensamma officerskorpsen. Härtill kommer att, enligt hvad här ofvan under 8:de punkten är omförmäldt, fråga redan är väckt om en ytterligare minskning af sjövapnets nuvarande personal. Uti oftaberörda statsråds-protokoll har i afseende härå chefen för Sjöförsvars-departementet yttrat, att han efter noggran pröfning af förhållandena kommit till den öfvertygelse, att någon minskning af befälspersonalen, åtminstone hvad regementsofficerare och underofficerare angår, bör under vissa förutsättningar kunna ega rum; och vid sådant förhållande synes den åsigt, hvaråt motionären gifvit uttryck och hvilken Utskottet icke kan annat än dela, angående önskvärdheten af de båda vapnens förening, nu böra komma under ompröfning.

Då emellertid Utskottet nogsamt inser svårigheten och olämpligheten att framställa något egentligt yrkande i ämnen af förevarande beskaffenhet, hvilka endast af Kongl. Maj:t kunna erhålla den noggranna och mångsidiga pröfning, som erfordras innan en förändring i det nuvarande tillståndet beslutes, inskränker sig Utskottet till den hemställan,

- a) det ville Riksdagen i underdånig skrifvelse anhålla, att, vid företagande af frågan om indragning inom sjöförsvarets nuvarande befälspersonal och manskap, Kongl. Maj:t täcktes i sammanhang dermed taga under ompröfning, huruvida icke en förening af sjövapnets begge korpser lämpligen kunde ega rum.

Vidkommande derefter Herr *Palanders* i förrberörda motion väckta förslag, att båtsmanshållet måtte upphöra att utgöra en del af sjöförsvarets personal samt ställas på vakans, äfvensom de af Herrar *von Koch*, *Ola Månsson* och *F. Pettersson* i likartadt syfte gjorda yrkanden, får Utskottet erinra, att den i anledning af 1868 års Riksdags anhållan nedsatta komité för utredning af frågan om lindring i båtsmanshållet numera afgifvit underdånigt Betänkande, hvilket ännu icke varit föremål för Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, samt att på särskilda Utskottets behandling beror Kongl. Maj:ts nådiga förslag om öfverflyttning till landförsvaret af ett betydligt antal båtsmansnummer. I följd häraf och då

de af Herr *Palander* i öfrigt gjorda framställningar, om än väl förtjenta af uppmärksamhet, nu icke kunna till omedelbart afgörande upptagas, hemställer Utskottet:

- b) att Herr *Palanders* förevarande motion i öfrigt icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt
- c) att Herrar *N. S. von Kochs*, *Ola Månssons* och *F. Petterssons* omförmälda motioner icke heller må till någon åtgärd föranleda.

23:o. Till två pansarbåtar har Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 540,000 R:dr.

Angående
anslag till
pansarbåtar.

Dessa pansarbåtar äro beräknade att byggas af samma dimensioner, som de tvänne, hvilka för medel från det sistlidne höst lyftade lilla kreditivet nu äro under byggnad och således något större än de förut byggda pansarbåtarna *Garmer* och *Sköld*. De äro dock afsedde att kunna passera Södertelje sluss, som är större än slussarne i Göta kanal och deras pansar å tornet kommer att hålla 17 verktum med 12 tums eckbackning å frontsidan, som företrädesvis blir utsatt för fiendens grofva artilleri, samt 5 tum med 12 tums eckbackning å den öfriga delen, till skydd mot fältartilleri och infanterield.

Utskottet tillstyrker,

att det till tvänne pansarbåtar äskade anslag 540,000 R:dr må af Riksdagen beviljas.

24:o. Till ett beväradt, snabbgående rekognosceringsfartyg är äskadt ett extra anslag af 120,000 R:dr; och då ett dylikt fartyg torde kunna anses för sjövapnet vara oundgängligen behöfligt, får Utskottet, under förutsättning, att ett i afseende på så väl snabbhet som öfriga egenskaper fullt tidsenligt fartyg kan för den begärda summan anskaffas, tillstyrka,

Angående
anslag till ett
rekognosce-
ringsfartyg.

att till ett beväradt, snabbgående rekognosceringsfartyg må anvisas ett extra anslag af 120,000 R:dr.

25:o. Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit anvisande af 80,000 R:dr till 4 stycken grofva refflade kanoner och 130,000 R:dr till projektiler för dessa kanoner.

Angående
anslag till
kanoner och
projektiler.

Af statsråds-protokollet inhemtas, att sjöförsvaret innevarande år, då de nu under arbete varande pansarbrytande kanoner blifva fulländade,

eger endast 13 stycken sådana kanoner, deraf 11 refflade och 2 slätborrade; hvadan Utskottet tillstyrker:

- a) att till 4 stycken grofva refflade kanoner må anvisas för år 1872 ett extra anslag af 80,000 R:dr; och
- b) att till projektiler för grofva kanoner må jemväl på extra stat för år 1872 anvisas ett extra anslag af 130,000 R:dr.

Angående
anslag till
minmateriel
och
mitrailleuser.

26:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit, att för fortsatta försök med *minor* samt anskaffning af *minmateriel* äfvensom för anskaffning af s. k. *mitrailleuser* måtte anvisas ett belopp af 50,000 R:dr; och då äfven dessa anslagsbehof synts Utskottet vara af stor och obestriddig vikt, tillstyrker Utskottet,

att för fortsatta försök med *minor* samt anskaffning af *minmateriel* äfvensom för anskaffning af s. k. *mitrailleuser* måtte för år 1872 anvisas ett extra anslag af 50,000 R:dr.

Angående
anslag till en
fyr på klippan
Bonden.

27:o. Uti en inom Riksdagens Första Kammare väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 34) har Herr *Erik Häggström*, af anförda skäl, föreslagit, att Riksdagen af besparade fyr- och båkmedel måtte bevilja anslag till uppförande och underhåll af en fyr på klippan »Bonden» i norra Qvarken; och att, intill dess lotsverkets medel lemna tillgång till uppbyggande af inseglingsfyrrar vid inloppen till Umeå och Ratans hamnar, Riksdagen ville anslå 1,000 R:dr årligen eller det belopp, som erfordrades för inköp af lysmateriel samt uppsättning och vård af de utaf Lotsverket uppsända lanternor, att under höstmånaderna begagnas vid Bredskärs och Ratans lotsplatser till ledning vid insegling i dessa hamnar.

Att fyr- och båkmedlen lemnat — likasom de väl kunna anses framgent lemna — full tillgång för fyrväsendets utveckling, torde tillräckligt ådagaläggas deraf, att då antalet fyrrar vid 1860 års början utgjorde 35, hade detta antal vid 1870 års början stigit till 53; och då således anvisandet af särskilda medel för dylika ändamål icke synes böra ifrågakomma samt fyr- och båkmedlen äfvensom de derå uppkommande öfverskott äro ställda till disposition af Kongl. Maj:t, som icke lär underlåta tillse, att de platser, som företrädesvis äro i behof af fyrrar, varda, i mån af tillgångar, dermed försedda, hemställer Utskottet,

att

att Herr Erik Häggströms förevarande motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 23 Mars 1871.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.

Reservationer:

Vid 5:te punkten (angående ombildning af Förvaltningen af sjöärendena):

af Herr *L. M. Nordenfelt*, som yrkade bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet aflättna nådiga Proposition;

af Herr *Carl Ifvarsson*: »Om ock den af Kongl. Maj:t föreslagna ombildningen af Förvaltningen af sjöärendena icke kan anses ega något så väsendtligt företräde framför den nuvarande kollegiala inrättningen, att densamma bort tillstyrkas — något hvarom tvekan äfven hos mig uppstått, — så anser jag dock att Utskottet bort förorda det af departementschefen omförmälda hufvudsyftet, eller en förening af Landt- och Sjöförsvars-departementen, och i sammanhang dermed en mera genomgripande reform i förvaltningen; hvaremot det loford, Utskottet egnat den kollegiala styrelsen, desto heldre bort uteblifva, som dess åtgärder helt nyligen varit föremål för temligen allvarsamma anmärkningar. Jag tror nemligen att hvad bemälde chef anført derom, »att den riktning, Sveriges sjöförsvar under sednare tiden erhållit och hvilken, i betraktande af landets tillgångar, antagligen kommer att följas, hänvisar derpå, att Sveriges försvar till sjös hufvudsakligen kommer att utföras i omedelbart samband med dess landtförsvar», samt att »full enhet i ledningen af de olika slagen stridskrafter är under sådana förhållanden nödvändig» är väl grundadt och således förtjenar erkännande; äfvensom jag har an-

ledning antaga det byråinrättningen eger företräde framför den kollegiala styrelsen i fråga om förvaltningen. Och är det med anledning här-af, som jag härmedelst reserverar mig emot Utskottets i strid mot denna min åsigt beslutade motivering af dess utlåtande i denna punkt».

Häruti instämde Herrar *P. O. Hörnfeldt, Liss Olof Larsson, J. Rundbäck, Ola Bosson Olsson* och *Sven Nilsson* i Efveröd.

Vid 9:de punkten (angående dispositionen af vissa delar utaf aflö-ningsanslaget för sjöförsvarets stationer m. m.) af Herr *L. M. Nordenfelt*, hvilken yrkade bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet framställda förslag.

Vid 18:de punkten mom. a (angående anslaget till sjömätningar) af Herr *L. M. Nordenfelt*, som ansåg Kongl. Maj:ts i denna fråga gjorda nådiga framställning böra af Riksdagen bifallas.

Vid 22:dra punkten mom. a (angående Herr F. Palanders motion):
af Herr *L. M. Nordenfelt*;

af Herr *C. Ekman*;

af Herrar *C. Petré, Jan Andersson, P. O. Hörnfeldt, Carl Ifvarsson, Liss Olof Larsson, Ola Bosson Olsson, A. W. Dufwa, Sven Nilsson* i Efveröd och *Carl Isak Bengtsson*, hvilka nio ledamöter ansågo Utskot-tet böra tillstyrka Riksdagen att hos Kongl. Maj:t i underdånig skrif-velse anhålla, »det Kongl. Maj:t behagade taga under öfvervägande, huru-vida icke en förändrad organisation af sjöförsvaret, afseende minskning af så väl befäl som båtsmän och öfrigt manskap vore af omständighe-terna påkallad, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen aflåta proposition i ämnet».

Litt. A.

Tabell öfver de ordinarie anslagen

1871 års Riks-stat anslår:										
Penningar.		Förslagsanslag:								
		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Oindelt spanmål.				Summa Riksmünt.		
				Mått.	Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.					
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.fot	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
15,000	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	Departementschefen
18,900	—	—	—	—	—	—	—	18,900	—	Departementets Kansli-expedition
4,100	—	—	—	—	—	—	—	4,100	—	Departementets Kommando-expedition.....
35,250	—	—	—	—	—	—	—	35,250	—	Förvaltningen af Sjöärendena
21,470	—	—	—	—	—	—	—	21,470	—	Sjökrigsskolan.....
1,106,437	30	—	—	40,446	—	84,936	60	1,191,373	90	Aflöningsstaterna vid Sjöförsvarets stationer.....
Penningar:										
Nuvarande beloppet										
Afgår: af anslaget till aflöning åt en mera indragna Göteborgs depôt ...										
Tillkommer: Af det kontanta veder- nu inbegripna oindelta spanmål,										
7 61	80,962	79	39	8	83	58	81,053	98	Båtsmansindelnings:	
Indelt ränta och ersättning för indragna										
Nuvarande beloppet										
Tillkommer: Under anslaget nu in- och värdet af 39 kub.fot 8 kannor										
24,000	—	—	—	—	—	—	—	24,000	—	Tillskott i de till båtsmansindelnings uti
Sgr	1,225,164	91	80,962	79	40,485	8	85,020	18	1,391,147	88
Materi-										
592,888	30	—	—	19,177	2	40,272	12	633,160	42	Flottans underhåll, Reservationsanslag.
162,000	—	—	—	—	—	—	—	162,000	—	Flottans nybyggnad, dito.
Flottans nybyggnad och underhåll, Reser-										
Ofvanstående i nu gällande Riks-stat										
slag, tillsammans.....										
Af det kontanta vederlaget för den un-										
oindelta spanmål, hvilken från Riks-										
Tpt	1,980,053	21	80,962	79	59,663	—	125,292	30	2,186,308	30

under Riks-statens Femte Hufvudtitel.

Departementet.

stater.

ner:

..... 1,106,437: 30.
 förste bataljonsläkare vid nu-
 1,484: — 1,104,953: 30.
 laget för den under anslaget
 hvilken från Riks-staten uteslutes 14,750: —

räntor:

..... 80,962: 79.
 begripna penningar 7: 61.
 oindelt spanmål 83: 58. 91: 19.
 Blekinge län anslagna räntor, *Förslagsanslag*

elen.

vationsanslag:

för detta ändamål i penningar uppförda 2:ne särskilda an-
 754,888: 30.
 der anslaget till Flottans underhåll upptagna
 staten uteslutes 30,754: 02.

Transport

Förslag till blifvande Riks-stat:

Penningar.		Indelt ränta och ersätt- ning för in- dragna rän- tor, <i>Förslags- anslag</i> .		Summa Riksmünt.	
R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
15,000	—	—	—	15,000	—
18,900	—	—	—	18,900	—
4,100	—	—	—	4,100	—
35,250	—	—	—	35,250	—
21,470	—	—	—	21,470	—
1,119,703	30	—	—	1,119,703	30
—	—	81,053	98	81,053	98
24,000	—	—	—	24,000	—
Sgr 1,238,423	30	81,053	98	1,319,477	28
785,642	32	—	—	785,642	32
2,024,065	62	81,053	98	2,105,119	60

1871 års Riks-stat anslår:											
Förslagsanslag:											
Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Oindelt spanmål.				Summa Riksmünt.			
				Mätt.		Värde förslagsvis à 2 R:dr 10 öre kubikfoten.					
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.fot	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	
Tpt	1,980,053	21	80,962	79	59,663	—	125,292	30	2,186,308	30	
	13,500	—	—	—	—	—	—	—	13,500	—	
	138,200	—	—	—	—	—	—	—	138,200	—	
	118,400	—	—	—	—	—	—	—	118,400	—	
Sgr	1,024,988	30	—	—	19,177	2	40,272	12	1,065,260	42	
	630,000	—	—	—	—	—	—	—	630,000	—	
	60,000	—	—	—	—	—	—	—	60,000	—	
	10,000	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—	
	230,000	—	—	—	—	—	—	—	230,000	—	
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	
	20,000	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	
	20,000	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	
	39,000	—	—	—	—	—	—	—	39,000	—	
	19,175	—	—	—	—	—	—	—	19,175	—	
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—	
	5,000	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	
	1,156	70	—	—	—	—	—	—	1,156	70	
Tpt	3,314,484	91	80,962	79	59,663	—	125,292	30	3,520,740	—	

Båtsmäns förseende med kojor och täc-
Båtsmännens beklädnad, <i>Förslagsanslag</i> ,
Beklädnad åt mariner, kanonier, matro-
Diverse
Sjövapnets öfningar. <i>Reservationsanslag:</i>
Exercis af Flottans bemanning
Sjöexpeditioner till handels skyddande
För sjömätningar och sjökartekontorets
Lifräddningsanstalterna på rikets kuster,
Gemenskapens vid sjöförsvaret natura un-
Nuvarande beloppet
<i>Tillkommer:</i> Af det kontanta vederla-
stationer och Flottans underhåll nu
Till stipendier för sjöofficerare under an-
Spanmålsupphandlings- och bageri-kost-
Durchmarchekostnader, <i>Reservationsan-</i>
För sjukvård
För diverse behof
Rese- och traktamentspenningar, <i>För-</i>
Skrifmaterialier och expenser. ved m. m.
Nuvarande anslag för Förvaltningen och
<i>Afgå</i> för Kommando-expeditionen
Skrifmaterialer och expenser ved m. m.
<i>Förslagsanslag:</i>
Nuvarande anslag för Kansli-expeditio-
<i>Tillkommer:</i> För Kommando-expeditio-
För jemnande af Hufvudtitelns slut-

		Förslag till blifvande Riks-stat:					
		Penningar.		Indelt ränta och ersätt- ning för in- dragna rän- tor, <i>Förslags- anslag</i> .		Summa Riksmünt.	
		R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Transport		2,024,065	62	81,053	98	2,105,119	60
ken, <i>Reservationsanslag</i>	13,500	—	—	—	—	13,500	—
högst	138,200	—	—	—	—	138,200	—
ser och skeppsgossar, <i>Reservationsanslag</i>	118,400	—	—	—	—	118,400	—
Sgr		1,055,742	32	—	—	1,055,742	32
		480,000	—	—	—	—	—
		150,000	—	—	—	—	—
verksamhet, <i>Reservationsanslag</i>		630,000	—	—	—	630,000	—
<i>Reservationsanslag</i> .		60,000	—	—	—	60,000	—
derhåll, <i>Förslagsanslag</i> :							
		230,000	—	—	—	—	—
get för den under anslagen till sjöförsvarets							
uppförda oindelta spanmål	94,670	12		324,670	12	324,670	12
ställelse i utländsk tjänst eller kommendering utrikes				15,000	—	15,000	—
nader, <i>Reservationsanslag</i>				20,000	—	20,000	—
slag				20,000	—	20,000	—
				39,000	—	39,000	—
				19,175	—	19,175	—
slagsanslag				15,000	—	15,000	—
för Förvaltningen af sjöärendena:							
Departementets Kommando-expedition	5,000	—					
	1,000	—					
för Departementets Kansli- och Kommando-expeditioner,				4,000	—	4,000	—
nen	—	—	1,156	70			
nen	1 000	—					
summa	18	58	1,018	58	2,175	28	2,175 28
Transport		3,443,186	02	81,053	98	3,524,240	—

1871 års Riks-stat anslår:										
F ö r s l a g s a n s l a g :										
Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Oindelt spanmål.				Summa Riksmünt.		
				Mätt.		Värde förslagsvis å 2 R:dr 10 öre kubikfoten.				
	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	Kub.fot	k.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
Tpt	3,314,484	91	80,962	79	59,663	—	125,292	30	3,520,740	—
	27,000	—	—	—	—	—	—	—	27,000	—
	15,000	—	—	—	—	—	—	—	15,000	—
Sgr	1,106,331	70	—	—	—	—	—	—	1,106,331	70
	650,000	—	460	—	—	—	—	—	650,460	—
S:a	4,006,484	91	81,422	79	59,663	—	125,292	30	4,213,200	—

För

Lots- och Fyrinrättningen med dertill hö-
10,000 R:dr till lifräddningsanstalterna
Penningar:
Nuvarande beloppet
Tillkommer, förhöjning
Indelt ränta och ersättning för indragna

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.
Extra utgifter

För

Lots- och Fyrinrättningen med dertill hö-
10,000 R:dr till lifräddningsanstalterna
Penningar:

Nuvarande beloppet

Tillkommer, förhöjning

Indelt ränta och ersättning för indragna

Anm. Tillökningen i Hufvudriteln

		Förslag till blifvande Riks-stat:					
		Penningar.		Indelt ränta och ersättning för in-dragna räntor, <i>Förslagsanslag</i> .		Summa Riksmünt.	
		R:dr.	ö.	R:dr.	ö.	R:dr.	ö.
	Transport	3,443,186	02	81,053	98	3,524,240	—
för sjöförsvarets stationer, <i>Förslagsanslag</i>		27,000	—	—	—	27,000	—
		15,000	—	—	—	15,000	—
	Sgr	1,191,020	40	—	—	1,191,020	40
handeln.							
rande personal (häraf ett särskildt <i>reservationsanslag</i> å rikets kuster) <i>Reservationsanslag</i> :							
		650,000:	—				
		100,000:	—	750,000:	—		
räntor, såsom i 1871 års Riks-stat			460: —	750,000	—	460	—
	Summa	4,235,186	02	81,513	98	4,316,700	—

blifver således 103,500 R:dr.

Litt. B.

Tabell öfver de extra ordinarie anslagen under
Riks-statens Femte Hufvudtitel.

		Stats- Utskottet föreslår:	
		R:dr.	ö.
Sjöförsvars-Departementet.			
Till anskaffning af 2 pansarbåtar		540,000	—
” 1 rekognosceringsfartyg		120,000	—
” 4 stycken grofva refflade kanoner		80,000	—
” projektiler för grofva kanoner		130,000	—
” fortsatta försök med minor samt anskaffning af min-materiel äfvensom för anskaffning af s. k. mitrailleuser		50,000	—
Summa		920,000	—